

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
**Yeni evlənən
gənc özünü
yandıraraq
öldürdü**
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11 fevral 2016-cı il Cümə axşamı № 32 (6353) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Status-kvonun qalması - birbaşa müharibəyə aparan yoldur...”

Rusiya-Türkiyə rəqabəti yeni Qarabağ savaşı riskini artırır

yazısı səh.13-də

Həbsdəki futbolçu günahsız olduğunu iddia edir

yazısı səh.3-də

Zabitimiz şəhid oldu

yazısı səh.2-də

Nazim Məmmədov:

“Heç bir kredit borcum yoxdur, bunu ilk dəfədir eşidirəm...”

yazısı səh.3-də

Rail Rzayevin qətlinin 7-ci ildönümündə yeni ilginç məlumatlar ortaya çıxdı

yazısı səh.12-də

“Eldar Mahmudovun dustaqları” niyə həbsdən buraxılmır?

yazısı səh.3-də

Problemlı kreditlərin məbləği gizlədilir?

yazısı səh.10-də

“Texnikabank” müflis elan edildi, iflas proseduru başladı

yazısı səh.2-də

ABŞ kəşfiyyatından Cənubi Qafqazla bağlı xəbərdarlıq

yazısı səh.11-də

Xaçmazda sərxoş sürücü avtobusu ağaca çırpdı

yazısı səh.14-də

“ABŞ islahatlar üçün yüz milyonlarla dollar ayırır”

yazısı səh.11-də

Satışdakı qida duzları haqda hər şeyi bilirikmi...

yazısı səh.15-də

Böyük güclər savaş hazırlıqları içində - Azərbaycana təhlükə var

“QARABAĞDA ÖLÜM-DİRİM MÜHARİBƏSİ BAŞLAYA BİLƏR” - “FOREIGN AFFAIRS”

Ərdoğanın Bakı səfəri öncəsi Rusiyanın Xəzər və Qara dənizlərdə “əzələ” nümayişinə başlamasının səbəbi - Azərbaycana da mesaj? NATO isə Rusiya ilə sərhədə qoşun yığır; rusiyalı hərbi ekspert: “Moskva müharibə hazırlıqlarına start verib...”

yazısı səh.7-də

Prezident sahibkarları əzən qanun layihəsini təsdiqləmədi

Samir Şərifovun beyninin məhsulu olduğu deyilən, dünya maliyyə sistemine qarşı olan sənəd imzalanmadan parlamente qaytarıldı; ekspert: “Bu, tamamilə absurd məsələ idi”

yazısı səh.5-də

Atilla Kaya:
“AKP hökuməti xarici siyasəti yenidən planlamalıdır”

yazısı səh.6-də

Quzey Kiprin
Bakıdakı xanım təmsilçisindən ilginç mesajlar

yazısı səh.4-də

Cavid Qurbanov:
“Dövlətə qarşı olan o nankorlar ilk dalğadaca üzə çıxdı”

yazısı səh. 8 və 9-də

11 fevral 2016

Prezident Münhen Təhlükəsizlik Konfransında iştirak edəcək

Azərbaycanı prezidenti İlham Əliyev Münhen Təhlükəsizlik Konfransında iştirak edəcək. APA-nın məlumatına görə, bunu xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanov deyib. O bildirib ki, prezident konfransda enerji mövzusunda çıxış edəcək.

Qeyd edək ki, 52-ci Münhen Təhlükəsizlik Konfransı fevralın 12-14-də keçiriləcək.

“Bütün bunlar sayıdır”

Azərbaycanda donuz qripinə yoluxanların olması haqqdakı xəbərə Səhiyyə Nazirliyindən reaksiya gəldi

Fevralın 10-da Sabunçudakı 3 sayılı Şəhər Klinik Xəstəxanasında dünyasını dəyişən ananın donuz qripinə yoluxması barədə xəbərlər dolaşsa da, sonradan onun ağır ağciyər xəstəliyindən əziyyət çəkdiyi

məlum olub. Onun ölüm səbəbinin də məhz bu xəstəlik olduğu bildirilir.

Son günlər əhali arasında Azərbaycanda donuz qripinin aşkar olması, ancaq Səhiyyə Nazirliyinin bunu gizlətməsi barədə bir sıra söhbətlər dolaşır. Hətta belə iddialar da var ki, Bakıda bir uşağa donuz qripi diaqnozu qoyulub və o, hazırda reanimasiyadadır. Bu məlumatların nə dərəcədə həqiqəti əks etdirdiyini öyrənmək üçün Səhiyyə Nazirliyi ilə əlaqə saxladıq. Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Liliya Bayramova bütün bunların sayıyeden başqa bir şey olmadığını bildirdi: “Ölən qadında H1N1 virusu aşkar olunmayıb. Uşaqlar arasında yayılan isə mövsümi qrip, yəni kəskin respirator simptomlu virus ola bilər. Respublikamızda donuz qripi aşkar olunmayıb. Hər şübhəli xəstədən qan nümunələri götürülür və Taun Əleyhinə Mərkəzi laboratoriyada yoxlanılır. Heç bir insanda bu günə kimi donuz qripi aşkar olunmayıb”.

□ Günel MANAFLI

İŞİD təbliğatını ən çox üç dildə aparır

İŞİD terror qruplaşması öz təbliğatını ən çox üç dildə - ərəb, ingilis, rus dillərində aparır. Novator.az xəbər verir ki, bunu fevralın 10-da MDB Antiterror Mərkəzinin rəhbəri general-polkovnik Andrey Novikov açıqlayıb.

Novikov bildirib ki, İŞİD-in rus dilini əsas təbliğat dillərindən biri kimi seçməsində məqsədi Rusiya və Mərkəzi Asiya regionundan könüllülər cəlb etmək, bu regionlardakı insanları ələ almaqdır. Bu baxımdan general-polkovnik Andrey Novikov vurğulayıb ki, Rusiya və Mərkəzi Asiya ölkələri İŞİD-in strateji hədəfinə çevrilib.

Novikov deyib ki, son aylarda Rusiyanın İŞİD-in Suriyadakı bazalarına aviasiya zərbələri endirməsi nəticəsində terrorçu qruplaşmanın cəlb etdiyi, MDB dövlətlərindən olan insanlar Suriyanı kütləvi şəkildə tərk etməyə başlayıblar.

“Qaya Mətbuat Yayımı” MMC!

- İtənillən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı sıldıqdan sonar abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan “Yeni Mesavat” - 0.60 AZN və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil,
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:
Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur:

Cəbhədəki vəziyyətlə bağlı həyəcanlı xəbərlər

Zabitimiz şəhid oldu; Müdafiə Nazirliyi ordumuzun 7 şəhid verməsinə dair söz-söhbətə reaksiya verdi

Fevralın 10-da düşmən təxribatı nəticəsində hərbi qulluqçumuz Quliyev Rəhif Nəriman oğlu şəhid olub. Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin yaydığı rəsmi məlumatda bildirilir. Nazirliyin rəhbərliyi şəhidin yaxınlarına və özizlərinə dərin hüznə başsağlığı verib və səbr diləyib.

Aldığımız məlumata görə, baş leytenant rütbəli R.Quliyev Türkiyədə təhsil alan peşəkar zabitlərimizdən olub. Ancaq onun hansı şəraitdə şəhid olması dəqiq açıqlanmır.

Qeyd edək ki, bu, ordumuzun son on gündə üçüncü itkisidir. Yanvarın 30-da Azərbaycan-Ermənistan sərhədində düşmən təxribatı nəticəsində 1996-cı il təvəllüdü Nahid Fikrət oğlu Səfərov Tovuz rayonu istiqamətində şəhid olmuşdu. Qeyd edək ki, N. Səfərov 2014-cü ilin oktyabr ayında Lənkəran RHK-dan orduya çağırılmışdı və təxris olunmağına cəmi 2 ay qalmışdı. Fevralın 3-də isə Yevlax RHK-dan hərbi xidmətə çağırılmış əsgər Mirzəyev İmran Xudaverdi oğlu şəhid oldu.

Adının çəkilməsini istəməyən məlumatlı mənbəmizin de-

diyinə görə, son vaxtlar cəbhədə vəziyyət xeyli gərginləşib və komandanlıq gücləndirilmiş hərbi rejimə keçməklə bağlı qərar verib. Bu səbəbdən düşmən təxribat-diversiya əməllərinin qarşısını almaq üçün ön xəttə əlavə qüvvələr yerləşdirilib. Gədəbəy, Tovuz, Qazax istiqamətində vəziyyətin daha kritik olduğu da deyilir. İddialardan biri budur ki, son günlər ərzində itkilərimizin sayı əslində çoxdur. Hətta 7 şəhid verdiyimiz

barədə də söz-söhbətlər yayılıb.
Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəisi Vaqif Dərgahlı isə əməkdaşımıza açıqlamasında bildirdi ki, bu kimi xəbərlərin heç bir əsası yoxdur: **“Şəhid olan yeganə hərbcimiz barədə rəsmi xəbər yaymışıq. Necə ola bilər ki, 7 şəhid verək, amma Müdafiə Nazirliyində bununla bağlı xəbər olmasın, yaxud biz məlumat yaymayaq? Bu, mümkün deyil”.**

□ Cavid TURAN

Dünya Bankı Azərbaycanda yol tikintisinə 140 milyon dollar ayracaq

Dünya Bankı (DB) Bakı-Şamaxı avtomobil yolunun genişləndirilməsi üçün 2016-cı il iyunun sonunadək Azərbaycana 140 milyon dollar həcmində əlavə maliyyə vəsaitinin ayrılması barədə qərar qəbul edəcək.

Bunu bankın Bakı nümayəndəliyindən deyiblər.

Nümayəndəlikdən qeyd ediblər ki, Azərbaycan hökuməti Bakı-Şamaxı avtomobil yolunun 4 zolağadək genişləndirilməsi üçün DB-dən əlavə maliyyə almaq üçün rəsmi sərəfə ilə müraciət edib.

Qərar cari maliyyə ilinin sonunadək (DB-nin maliyyə ili iyunun 30-da başa çatır - red.) qəbul ediləcək.

Azərbaycanlı sahibkar müştərilərini güllələdi

Sankt-Peterburqda silahlı insident baş verib. AzNews.az Rusiya KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, 44 yaşlı azərbaycanlı sahibkar müştərilərinə atəş açıb. Ərzaq mağazasının 44 yaşlı sahibi polisə müraciət edərək öz əməlini etiraf edib. O, müraciətində alıcılara mübahisə zamanı onlara öz silahından atəş açdığını deyib.

İnsidentin başvermə səbəbləri araşdırılır. Hadisə yerindən polisler rezin güllələr, şampən butulkası, üzərində qan izləri olan sınımış şüşə və toxunma papaq götürüblər.

“Texnikabank” müflis elan edilib, iflas proseduru başladı

1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 10 fevral 2016-cı il tarixli 2-1 (81)-1541/20160 qərarı ilə “Texnikabank” ASC müflis elan edilib və iflas proseduruna başlanılıb.

Bankdan musavat.com-a verilən məlumata görə, “M.M.M. Perfekt Konsaltinq” MMC ləğvedici təyin edilib. Qərar dərhal icraya yönəldilib.

“Banklar haqqında” Qanunun 72-ci maddəsinə əsasən ləğvedici bildirir:

- bankın adından yalnız ləğvedici və ya onun vəkili etdiyi şəxs tərəfindən edilən hərəkətlər hüquqi qüvvəyə malik olur;
- banka qarşı məhkəmə icraatı prosesində olan bütün iddialar dayandırılır;
- bank barəsində digər məhkəmə icraatına başlanılmır və banka qarşı bütün tələblər yalnız bu qanunda nəzərdə tutulan iflas proseduru çərçivəsində irəli sürülür;
- qanunvericiliyə müvafiq hallarda aktivlərin üzərinə qoyulmuş bütün həbslər hüquqi qüvvəsini itirir;
- bankın aktivlərinə yönəldilmiş icra sənədlərinin icrası dayandırılır;
- bankın aktivlərinə faizlərin və digər haqların hesablanması davam etdirilir.

Ləğv prosesində olan “Texnikabank” ASC-yə borcu (kredit) olan və vaxtında ödənişləri həyata keçirməyən fiziki və hüquqi şəxslərə qarşı qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada lazımi tədbirlər görülməkdir. Bankın müflis elan olunması borclu şəxslər tərəfindən borcların ödənilməsinə əsas vermir.

“Texnikabank” ASC qarşısında öhdəlikləri olan şəxslər borclarının ödənilməsi və ya məlumat almaq üçün bankın baş ofisi ilə yanaşı, filial və şöbələrinə müraciət edə bilərlər.

Moskvada qanuni oğurlara qarşı “müharibə” başlayır

Moskva polisinin rəisi, general Anatoli Yakunin polis bölmələrinin rəisləri ilə fevralın 10-da keçirdiyi müşavirədə paytaxtda bir nəfər də olsun “vor zakon”un qalmamasına dair əmr verib. Virtualaz.org xəbər verir ki, Yakunin polis rəislərinə 2016-cı il ərzində paytaxt “vor zakon”larının iqtisadi bazasını dağıtmağı tapşırıb. **“Bu biabırçılığa son qoymaq lazımdır”-general bildirib.**

Yakunin deyib ki, Rusiya paytaxtında özünü “vor zakon” adlandıran şəxslər hələ də var. Ötən il 10 nəfər “vor zakon” məsuliyyətdə cəlb olunub. “Lakin məlumat var ki, 15-ə yaxın bu cür şəxslər hələ də vaxtaşın olaraq Moskvada peyda olur”-general bildirib.

“Bu adamlar özlərinin kriminal ideologiyasını yayır, onların nəzarəti altında mütəşəkkil cinayətkar qruplaşmalar var. Bu qruplaşmalar nəqliyyat vasitələrinin oğurlanmasında, narkobiznesdə, dələduzluqda və digər cinayət sferalarında fəaliyyət göstərir”-Moskva polisinin rəisi deyib.

Keçmiş MTN əməkdaşlarından daha birinin həbs müddəti artırıldı

Keçmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Baş İstintaq İdarəsinin sabiq rəis müavini Sahib Ələkbərov barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin müddəti uzadılıb.

“Report”-un əldə etdiyi məlumata görə, Səbəyel Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə onun barəsində həbs-qətimkan tədbirinin müddəti dörd ay artırılıb.

Qeyd edək ki, 2015-ci ilin oktyabr ayının 20-də Baş Prokurorluğun yaydığı məlumata görə, keçmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin ayrı-ayrı vəzifəli şəxsləri tərəfindən vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə və yol verilmiş digər qanun pozuntularının faktları üzrə Baş Prokurorluqda Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanaraq istintaq-əməliyyat qrupu yaradılıb.

Həyata keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri ilə nazirliyin bir qrup əməkdaşı tərəfindən xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar qulluq səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə və əməliyyat-axtəş fəaliyyəti haqqında qanunvericiliyin tələblərini pozmaqla sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin fəaliyyətinə qanunsuz müdaxilələr edilməsi, ayrı-ayrı şəxslərin hüquq və qanunla qorunan mənafeələrinin pozulmasına əsaslı şübhələr müəyyən olunub.

Yeni evlənən gənc özünü yandıraraq öldürdü

Onun banka kredit borcu varmış

Bakıda daha bir intihar hadisəsi baş verib. Lent.az-ın məlumatına görə, dünən gecə Zira qəsbəsi, Südcülük sovxozu yaşayış massivində yaşayan 1993-cü il təvəllüdü Ömərli Taleh Hümbət oğlu üstünə benzin tökərək özünü yandırdı.

Ağır vəziyyətdə xəstəxanaya aparılan gəncin həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Lent.az-ın əldə etdiyi məlumata görə, T.Ömərli bir neçə ay əvvəl ailə həyatı qurubmuş. Maddi baxımdan problemləri olan 23 yaşlı Taleh ailəyə baxa bilmirmiş, bundan başqa onun banka da kredit borcu varmış.

Faktla bağlı Xəzər Rayon Prokurorluğunda cinayət işi açılıb, araşdırma aparılır.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

Fevralın 10-da Səbəyəl Rayon Məhkəməsində mərhum jurnalist Rasim Əliyevin ölümündə təqsirli bilinən şəxslərdən olan, "Qəbələ" futbol klubunun sabiq kapitanı Cavid Hüseynovun növbəti məhkəməsi oldu. Əvvəlki prosesdən fərqli olaraq, bu dəfə məhkəməyə diqqət daha çox idi. Bu, məhkəmə önünə gələnlərin çoxluğundan hiss olunurdu.

Proses saat 12:15-ə təyin olunsada, bir qədər gec başladı. Ötən prosesdə olduğu kimi, bu dəfə də hakim Elmar Rəhimov jurnalistlərin zala buraxılmaması barədə məhkəmə nəzarətçilərinə tapşırıq verdi. Lakin məhkəmə başlayan kimi, futbolçunun vəkili Adəm Məmmədovun media nümayəndələrinin zala buraxılması ilə bağlı vəsatət verməsi və vəsatətin təmin olunması jurnalistlərin işinə yaradı. Bundan sonra vəkili iştirakı ilə jurnalistlər zala daxil ola bildilər.

Məhkəmədə vəkili A. Məmmədov təyinatlı vəkildən imtina etmələri ilə bağlı vəsatət qaldırdı. Təqsirləndirilən şəxs də dövlət vəkiliyəndən imtina etdiyini açıqladı. Vəsatət təmin olundu.

Ardınca hakim məhkəmə istintaqının başladığını elan etdi. Prokuror ittiham aktını oxudu.

Futbolçu məhkəmə ifadəsini verdi. O, jurnalistin ölümündə təqsirinin olmadığını söylədi: "APOEL" klubu ilə oyundan sonra jurnalistlərə açıqlama verdim. Açıqlamadan sonra arxadan mənə yunan jurnalisti çağırıldı. İngiliscə mənə soruşdu ki, türk bayrağını niyə qaldırmısan? Əl hərəkətlərimlə göstərdim ki, Türkiyə ilə biz eyni millətlik, qardaş ölkəyik. Mənə qarşı irəli sürülən ittihamları qəbul etmərəm. Havadan yox, sübutlarla danışacam. Dövlət ittihamçısının səsləndirdikləri həqiqətə uyğun deyil. Bir daha deyirəm ki, əl hərəkətlərim Türkiyə ilə olan qardaşlığımızla bağlı olub".

Təqsirləndirilən şəxs hadisənin baş verməsini belə anladı: "Oyunun səhəri gün qurban kəsmişdim. Həmin vaxt Elşən Rasimin bərdə yazdıqlarını mənə göndərdi. Allah inamım var. Cinayətkar deyiləm. Kimin oğlu olduğum bəlidir. Atam 3 övladını qoyub, döyüşə gedib. Bizə əqlsizlik yaraşmaz. Rasim yazmışdı ki, əqlsiz, tərbiyəsiz, mədəniy-

Həbsdəki futbolçu ittihamları qəbul etmir

Cavid Hüseynov məhkəməsində ifadə verdi: "Günahsızam..."

yetsiz birinin Avropada mənə təmsil etməsini istəmirəm. Bir daha deyirəm ki, əqlsizlik bizə yaraşmaz. Elşən mənə xəbər edəndə ona dedim ki, boş ver getsin. O, mənə dedi

ki, Rasim mənə də söyüb, sən qarışma. Özünün şəxsi məsələsinin olduğunu dedi. Ona bir daha dedim ki, məsələni bağla. Bunların hamısı "WhatsApp" yazışmalarında var. Bərdədə deyilən digər ittihamlar şərdir. İttihamda deyilir ki, Cavid xəstəxanaya şirnikləşdirici təkliflər vermək üçün gedib. Guya şikayət edilməməsi üçün belə etmişəm. Xəstəxanada menecerim, Rasimin qohumları olublar. Rasimin xəstəxana-

nə yazdım ki, Rasimlə danışmışam, məsələni yoluna qoymuşam, sənə onunla işin olmasın. Bu da "WhatsApp" yazışmalarında var. Bərdədə deyilən digər ittihamlar şərdir. İttihamda deyilir ki, Cavid xəstəxanaya şirnikləşdirici təkliflər vermək üçün gedib. Guya şikayət edilməməsi üçün belə etmişəm. Xəstəxanada menecerim, Rasimin qohumları olublar. Rasimin xəstəxana-

dakı müsahibəsində belə bir hissə var ki, Cavidlə məsələni yoluna qoymuşduq. Xalq qarışısında deyirəm ki, günahsızam. Rasim xəstəxanada mənə deyəndə ki telefonum və pulqabım oğurlanıb, sanki başıma qaynar su tökdülər. Mərhum onu beş nəfərin döydüyünü də mənə dedi. Bayıra çıxıb Elşənə zəng etdim ki, bəyem siz beş nəfər olmusunuz? O, dedi ki, "Razin" uşaqlarıdır. Axsam evə gəldim və evdəkilərə heç nə demədim. Ertəsi gün Qəbələyə gəldim. Bir gün sonra "Qarabağ"la oyunumuz olmalı idi. O zaman bildim ki, Rasim keçinib. Dərhal Elşənə zəng etdim ki, polisə təslim ol, həqiqəti olduğu kimi danış. Günahım olsaydı, Elşənə deyirdim ki, adımla çəkmə. 6 aydır ki, günahsız yerə həbsdəyəm. Bəs bunun haqqını kim verəcək? Haqqımı Allahdan istəyirəm. Şər-böhtanla olsa da, cinayət işində uzağı beş il həbs nəzərdə tutulur. 3-5 il yatıb, azadlığa çıxacam. Ondan sonra ailəmin, mənim pozulan haqqını kim geri qaytaracaq?»

Futbolçunun ifadəsindən sonra hakim prosesin 24 fevral saat 12:00-da davam edəcəyini bildirdi. Növbəti prosesdə C.Hüseynov tərəflərin suallarına cavab verəcək.

□ **Cavanşir ABBASLI**

Nazim Məmmədovun klinikası işini davam etdirir

"Heç bir kredit borcum yoxdur, bunu ilk dəfədir eşidirəm..."

Sabiq deputat Nazim Məmmədovun kredit borcuna görə rəhbərlik etdiyi "Loğmed" klinikasının işi-nə problem yaranması haqda məlumat vermişdik. Musavat.com-un əldə etdiyi məlumata görə, sabiq deputatın borclu olduğu banklardan birinin problemlili kreditlər şöbəsinin 10-a yaxın əməkdaşı klinikaya gəlib və qapıları bağlayıb.

Məlumata görə, bank əməkdaşları borcun faizlərlə birlikdə dərhal ödənilməsini tələb edib. Keçmiş deputatın qayınatası professor Rüfət Rüstəmov da klinikaya gəlib. O, bank əməkdaşları və bankın rəhbərliyi ilə danışıqlar aparıb, bir neçə günlük möhlət ala bilib. Başqa bir məlumata görə isə bank əməkdaşları keçmiş deputatın evinə də gediblər. Bundan sonra Nazim Məmmədov iki avtomobilindən birini satıb, "Loğmed" klinikasını isə satışı çıxarıb. Deyilənlərə görə, onun banka 200 min manat kredit borcu var.

Məsələ ilə bağlı Nazim Məmmədov musavat.com-a açıqlama verib. Sabiq deputat klinikasının bağlanma təhlükəsi qarşısında olması xəbərinin həqiqəti əks etdirmədiyini deyib. Onun sözlərinə görə, bu cür xəbərlər ona qarşı aparılan əks-təbliğat kampaniyasıdır. Eks-deputat hazırda Moskvada olduğunu, klinikasının isə işlədiyini bildirib: "Moskvaya dünən gəlmişəm. Klinikaya həmişə olduğu kimi işləyir. Heç bir kredit borcum yoxdur. Bunları sizdən eşidirəm".

Musavat.com-un əməkdaşı Bakının Nizami rayonu, Kamil Balakışiyev -61 ünvanında yerləşən adicəkilən klinikaya da baş çəkib. Pasiyent qıtlığı müşahidə olunsada, hazırda klinikaya fəaliyyətini davam etdirir.

Klinikanın baş mühasibi Maisə Cəfərova da bildirib ki, klinikanın bağlanacağı haqda yayılan xəbərlər doğru deyil: "Klinikamız əvvəlki kimi fəaliyyət göstərir. Biz də bu haqda məlumatı sizin saytınızdan oxumuşuq. Klinikaya dünən də, bu gün də olduğu kimi işləyib. Klinikaya bank əməkdaşları gəlməyib. Sizə əminliklə deyə bilərəm ki, işimizdə heç bir problem yoxdur. Pasiyentlərimizə xidmətimizi davam etdiririk".

M.Cəfərova onu da deyib ki, son zamanlar klinikaya müraciət edənlərin sayı azalıb. Lakin bu, ölkədəki iqtisadi durumla bağlıdır: "Müştərilərin bizdən narazılığından söhbət gedə bilməz. Klinikamızın işindən şikayətçi olanlar da yoxdur".

Xatırladaq ki, bu, sabiq deputatın klinikası ilə bağlı ilk qalmaqal deyil. 2010-cu ildə klinikanın direktoru Əlibala Abdüləzim oğlu Sadiqov tutulmuşdu. Ə.Sadiqov külli miqdarda vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayındırıldığı üçün şübhəli şəxs qismində saxlanılmışdı. Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti tərəfindən "Loğmed" MMC-də vergiləri ödəməkdən yayınma faktı üzrə Cinayət Məcəlləsinin 213.1-ci maddəsi ilə cinayət işi başlanmışdı. Rəsmi məlumatda göstərilirdi ki, klinikaya 59.713,99 manat məbləğində vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınıb.

□ **İlkin MURADOV**

"Eldar Mahmudovun dustaqları" niyə buraxılmır?

Bəhruz Bayramov: "Səbəb mənim üçün də qaranlıq olaraq qalır"

"MTN əməliyyatı", onun ardınca baş verən proseslər, təyinatlar hələ də cəmiyyətdə müzakirə olunur. İctimai sektor, media cəmiyyəti üçün bu proseslərdə ən çox sual doğuran məqam sabiq MTN-çilərin keçirdikləri əməliyyatlar üzrə həbs edilən məşhurlardır. "Ayna Zerkalo" qəzetinin əməkdaşı Rauf Mirqədirov, eləcə də "Bizim Yol" qəzetinin əməkdaşı Pərviz Həşimli bu qəbildəndir. "MTN işi"ndən sonra onların azadlığa buraxılacağı ilə bağlı ümid vardı. Bəs niyə bu, baş vermədi? Hakimiyyət ifşa olunmuş "MTN çetesi"nin həbs etdiyi qələm adamlarını nə üçün türmədə saxlamağa davam edir?

P.Həşimlinin vəkili Bəhruz Bayramov bildirdi ki, bugünlərdə P.Həşimlinin işi ilə bağlı Ali Məhkəmənin plenumuna müraciət edəcək. Bir neçə günə müraciət sözügedən ünvanı çatacaq. Müsahibəmizin sözlərinə görə, MTN əməliyyatından sonra P.Həşimlinin azadlığa buraxılacağı ilə bağlı onun da ümidi vardı: "27 oktyabr 2015 tarixində, MTN əməliyyatından 10 gün sonra onun işinə baxıldılar. Həmin vaxt hesab edirdim ki, ədalətli hökm çıxaracaqlar. Amma bu,

baş vermədi. Niyəsini anlamadım. Halbuki MTN-çilərin çoxu həbs olundu, işdən çıxarıldı. Əsas fiqurlardan biri olan İlqar İntihar etdi. Amma qurama, saxta ittihamlarla həbs olunan Pərviz Həşimli hələ də türmədədir. Düzünü deyim ki, səbəbini özüm də bilmirəm".

yaşadığım yerdən soruş. Ona izah edəndən sonra o, mənə də üz istədi. Dedim ki, üzr istəmək lazım deyil, mən də Allahın bir quluyam, feysbuqda yaz, mənim üçün yetər. Elşən-

"Ayna Zerkalo" qəzetinin baş redaktoru Elçin Şıxlı isə hesab edir ki, bu məsələyə iki cür yanaşmaq olar. Onun fikrincə, indi əsas məsələ bu dustaqların Eldar Mahmudovun olub-olmaması ilə bağlı suala cavab tapmaqdır: "Birinci versiya budur ki, əgər bu

dustaqlar həqiqətən də Eldar Mahmudovdursa, onlar mütləq tezliklə azadlığa buraxılmalıdır. Çünki onun dustaqlarıdır. Amma burda bir nüans ola bilər ki, bu azadlığa buraxılma qanun çərçivəsində olsun. Məhkəmə instansiyasına müraciət olunsun. Rauf Mirqədirovla bağlı apelyasiya şikayəti verilib. İndi məhkəmə şikayəti təmin edəcəksə, deməli, Rauf Mirqədirov Eldar Mahmudovun dustağıdır".

E.Şıxlı bildirdi ki, hazırda E.Mahmudovun özü azadlıqdadırsa və bu dustaqlar

Pərviz Həşimli

Rauf Mirqədirov

azadlığa buraxılırsa, deməli, bu dustaqlar onun deyil: "Bu işin uzanmasına görə həmin fərziyyəyə üstünlük verilir. Amma müəyyən söhbətlər, versiyalar var. Ümid etmək istəyirik ki, Rauf da, Pərviz Həşimli də onun dustaqla-

dır və azadlığa çıxacaqlar. Hər iki variantda ortada ciddi faciə var. Əgər onlar sabiq nazirin dustaqlarıdırsa, insanları hansısa nazirin məntiqinə görə tutmağın özü faciədən xəbər verir".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Ufuk xanım Turqaner "yavru vətən" in - Quzey Kipr Türk Cümhuriyyətinin (QKTC) Bakı təmsilçisi kimi fevralın 1-dən fəaliyyətə başlayıb. 1974-cü ildə paytaxt Lefkoşada anadan olan Ufuk xanım Doğu Akdeniz Universitetinin beynəlxalq əlaqələr fakültəsini bitirdikdən sonra İngiltərədə Nottingham Universitetində beynəlxalq əlaqələr üzrə müdafiə edib.

- Bakıda olduğunuz iki həftə ərzində hansı ünvanlara baş çəkdiniz?

- Hələ ki Bakı xaricinə çıxa bilməmişəm, Bakının içərisini gəzirəm. İçərişəhərdə olduq, gerçəkden çox gözəldir. Çox böyük şəhərdir, yolları, küçələri genişdir, binalar çox gözəldir.

- Daha çox hansı tikililər marağınızı cəlb etdi: yeni tikililər, yoxsa köhnələr?

- Yox, köhnə binalar mənim daha çox diqqətimi cəlb etdi. Çünki modern tikililəri hər yerdə görmək olur. Amma köhnə tikili-

laşmağınızdan narazı deyil ki?

- Ölkə xaricinə gedəcəyimi bildirdi. Daha öncə də xaricdə çalışmışdım. 4 il Brüsseldə çalışdım. Oraya gəlmişdi, çünki evlənilib getmişdim. Xanımlar üçün diplomatiya çox çətin sahədir. Çünki bütün ailə dağılır kimi olur, həyat yoldaşın orda, özün burda, uşaqlar ailədən uzaq qalır. İndi uşaqlar da bizimlədir, burda məktəbə gedəcəklər. Kiprdə kollecedəydilər, burda da ingiliscə təhsil alacaqlar. Baxacaq, görək necə olur, İn-

bu prosədə soyuqqanlı davranmaqdır.

- Ufuk xanım, sizin Vətənimizdə insanların qəzetə münasibəti necədir?

- Çox yaxşı. Bizdə hər kəs evinə çörək alanda qəzet də alır, həm Kiprdə, həm də Türkiyədə çıxan qəzetləri. Quzey Kiprdə də çox qəzetlər var: "Kıprıs", "Yeni düzən", "Xalqın səsi" kimi.

- Gəldiyiniz gündən bəri kimlərlə görüşmüşünüz?

- Ziyarətlərim olacaq. Yavaş-yavaş görüşlərə başlayırıq.

O, 1997-ci ildən Xarici İşlər Nazirliyində diplomatik fəaliyyətə başlayıb, 4 il QKTC-nin Brüssel təmsilçisi kimi çalışıb, həmçinin QKTC İşlər Nazirliyinin Konsulluq İşləri müdiri vəzifəsində işləyib. Görüşməzdə Türk əsgərinin 1918-ci ildə Azərbaycanı, 1974-cü ildə Quzey Kipri xilas əməliyyatlarından xeyli danışdıq, şəhidlərimizi sayğı ilə andıq. "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı ilə səmimi söhbətində Azərbaycan və Kipr əməkdaşlığını zəruri edən məsələlərdən bəhs etdi, önəmli mesajlar verdi.

- Ufuk xanım, Azərbaycana ilk gəlişinizdir. Təəssüratlarınız necədir?

- Quzey Kiprdən Azərbaycana çoxlu salam gətirmişəm. İki qardaş ölkədir zətan. Hər birinizi sevə-sevə Quzey Kiprdə gözləyirik. Sizin ölkəniz də çox gözəldir, Quzey Kipr də. Son illərdə Quzey Kipr xeyli inkişaf edib. Hələ ki Bakıdan kənara çıxa bilməmişəm. Amma Bakı gözəl bir şəhər, burada insanlar çox istiqanlıdır, yardımsevərdir. Eynilə kipli türklər kimi. Biz də beləyik.

- 220 min əhalisi olan Quzey Kiprdə 10 universitet fəaliyyət göstərir. Kifayət qədər ciddi rəqəmdir, deyilmi?

- Elədir, bizdə universitetlərin sayı çoxdur və çox yüksək təhsil verirlər. Çoxlu ecnəbi tələbə var. Afrikadan, Türkiyədən tələbələr gəlir. Elə Azərbaycandan 1000-ə yaxın tələbə təhsil alır. Çünki təhlükəsiz bir ölkədir, tələbələr üçün çox uyğundur. Universitetlərin kampları var. Quzey Kiprdə bir tələbənin bütün ehtiyaclarını ödəyə biləcək bütün xidmətlər var. Universitetlərdə ingiliscə təhsil verirlər. Məzunu olduğum Doğu Akdeniz Universitetində də təhsilin keyfiyyəti yüksəkdir.

- Maraqlısı budur ki, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti tanınmamış dövlət olsa da, təhlükəsiz ünvan kimi etibar qazanıb.

- O, bir ölçü deyil. Diplomatik olaraq tanınmaq, yaxud tanınmamaq əsas məsələ deyil. Çünki əgər zəruri fəaliyyətlər həyata keçirilirsə, bütün qurumlar, quruluşlar varsa, konstitusiyamız qəbul olunubsa, diplomatik qaydada tanınmama elə də ciddi problem deyil. Təbii ki, tanınmanın bezi üstünlükləri var. Qarşımızda öz pasportumuzla səyahətlər edə bilməmək və ya malımızı sata bilməmək kimi maneələr durur. İnşallah, bir anlaşma olacaq və maneələr də aradan qalxacaq.

- Avropa Birliyi yenidən Yunan və Türk Kipr cümhuriyyətləri arasında anlaşma əldə olunması üçün proses başlayıb. Nə gözləyirsiniz, bu dəfə uğura nail olmaq mümkündürmü?

- Mümkündür. Məncə, bütün tərəflər anladı ki, artıq çözümlün olması lazım, bu şəkildə

Quzey Kiprin Bakıdakı xanım təmsilçisindən ilginç mesajlar

Ufuk Turqaner: "Quzey Kiprlə Azərbaycan arasında birbaşa təyyarə reyslərini yenidən başlatmaq lazımdır"

"Amerika və İngiltərə də bizi tanımır, amma viza alıb öz pasportumuzla ora səfər edirik, niyə Azərbaycan bunu etməsin?"

davam edə bilməz. Bu vəziyyət nə Kiprin türk xalqını, nə də yunan xalqını qane edə bilər, anlaşma əldə etmək lazımdır.

- Arada problemlər, çəkilmiş sədlər olsa da, qapılar açıqdır, türklər yunanlar tərəfə, yunanlar da qarşı tərəfə sərbəst keçə bilərlər. Yağın siz də getmişiniz, eləmi?

- Təbii ki. Heç bir problem yoxdur, nə zaman istəsəniz, keçə bilərsiniz.

- İki Kiprin arasında nə kimi fərqlər var? Avropa Birliyinin üzvü olan Yunan Kipri daha çox avropalıdır, yoxsa...

- Yox, əslində elə deyil. Əslində Avropa Birliyinin üzvü olduqları üçün onların daha çox üstünlükləri var və illərdir ki, bu təşkilatın fondlarından faydalanırlar. Amma Kiprin türk tərəfi də Türkiyənin yardımı ilə çox inkişaf edib, infrastrukturumuz, yollarımız, binalarımız yaxşı durumdadır. İnşallah, qismət olar, gedib görürsünüz. Sərhəd qapılarından pasportu göstərib keçirik, Yunan tərəfdən də bizə gəlirlər. Qapılar 2003-cü ildən sonra açıldı. İlk dəfə geldikləri zaman əslində Yunanlar heyrlənirdi. Çünki türk tərəfin belə yaxşı durumda ola biləcəyini gözləmişlər. Bu gün günəyə gedib işləyən, yaxud o tərəfdən bizə gələn var, yeni bir problem yoxdur.

- Bəs türklərlə Yunanlar arasında qohumluq əlaqələri varmı?

- Bizim Dikarpaz dediyimiz bir bölgə var. Ən ucqarda yaşayan Yunanlar oranı tərk etmədi və Quzey Kipr Türk Cümhuriyyətinə yaşamağa qərar verdilər. Yunan tərəfdəki övladları, doğmaları təbii ki, gəlib onları

ziyaret edir. Təqribən 300 nəfər Yunan yaşayır. Onlar üçün ibtidai, orta məktəb və lisey açmışıq. Ancaq biz Güney Kiprdə yaşayan türklər üçün - orda da 300 nəfər civarında türk yaşayır - məktəb açmaq istədik, buna izn vermədilər. Hansı ki, 2016-cı ildə ana dilində təhsil haqqı ən önəmli məsələlərdən biridir.

- Quzey Kipr il ərzində nə qədər turist qəbul edirsiniz?

- Düşünürəm ki, bu rəqəm hər il 1 milyon üzərindədir. Təbii ki, bu sayın daha da artmasını istəyirik. Çünki havası çox gözəldir, qış cəmi 2-3 ay sürür, dəniz tərtemizdir. Bizim ölkəmiz tarixən də çox zəngindir. Benidiklilər, lüzinyanlar, Osmanlı zamanından qalma gözəl əsərlər var.

- Ufuk xanım, hələ ki Türk Kipri ilə Azərbaycan arasında birbaşa təyyarə reysləri yoxdur. Sizin təmsilçiliyiniz dövründə bu istiqamətdə hansısa yeniliklər olacaqmı?

- Bildiyim qədər 2011-ci ildə çarter səfərlər olub. Amma birbaşa təyyarə reyslərini yenidən başlatmaq lazımdır. Nədən başlandı? Önəmli olan istəkdir. Təbii ki, bu istiqamətdə çalışacağıq. İnşallah, bu addımlar da atılır. Çünki Azərbaycanda da Türk Kiprinə böyük maraq var. Biz eyni dili danışırıq. Gözəl fürsət olar. Təsəvvür edin ki, Azərbaycanlı qardaşlarımız təttilini uyğun qiymətlərə Quzey Kiprdə keçirir, yaxud əksinə. Qiymətlər də bəhə deyil. Turpəketlər çox uyğundur.

Novruz bayramı ilə bağlı turlar olur, İnşallah, Azərbaycandakı turizmçilər buna maraq göstərər. Birbaşa uçuşlar olsa, çox gözəl olar.

"Xanımlar üçün diplomatiya çox çətin sahədir"

lər o ölkənin, o şəhərin tarixini əks etdirir. Mən köhnə binaları çox sevirem. Düşünürəm ki, o dövrdə kimlər olub, nələr yaşanıb. Modern hər yerdə moderndir. Yeni binaların yanında çox qədimi tikililər də var ki, mənə, onları bir memarlıq layihəsi ilə yeniləmək lazımdır. Düzdür, bir az görüntünü pozurlar, amma onların olması da lazımdır.

- Heç gələndən alış-veriş etməmişinizmi? Kiprlə müqayisədə qiymətlər necədir?

- Təbii ki, alış-veriş etməmişəm, onsuz olarmı? (gülür) Bəzi malların qiymətləri bahalıdır, bəziləri eynidir. Fərqli marketlər fəaliyyət göstərir. Olduqca çox türk malı var. Təbii ki, bu, gözəl bir şeydir.

- Bildiyimizə görə, iki uşaq anasısınız...

- Bəli, 12 yaşında qızım və oğlum var, əkizlərdir (gülür). Uşaqlarım musiqi ilə maraqlanırlar, piano və kaman çalır.

- Həyat yoldaşınız hansı sahədə çalışır?

- İnşaat işləri ilə məşğuldur. İndi burdadır, amma Kiprə gedib-gələcək.

- Sizin diplomatik sahədə çə-

şallah, 4 ilimiz burda gözəl keçər.

- Ofisə yaxın yerdə yaşayırsınız?

- "Nizami" metrosuna yaxın bir yerdə kirayə qalırıq. Bakının fərqli bölgəsidir. Rahat gəzmək imkanımız olmasa da, avtomobilə keçəndə ətrafı seyr edə bilərəm.

- Özüünüz maşın sürə bilərsinizmi?

- Sürə bilərəm. Amma burda sürə bilmirəm kimi gəlir mənə (gülür).

- Niyə?

- Burda çox maşın var, çox qələbəlikdir. Kiprdə maşın sayı daha azdır. Açıqı, burda yollar da qorxutdu. Burda qaydalar daha fərqlidir. Bizdə sürücü sağda oturur, burda isə solda. Biz ingilis dönməndən qalma şəkildə idarə edirik.

- Son zamanlar Türkiyə ətrafında baş verənlər, daxildəki problemlər yaqın sizi də narahat edir.

- Təbii ki, narahat edir. Bu kimi problemlərin yaradılması da təbii. Çünki Türkiyənin çox qüvvətli olmasını istəməyən qüvvələr var. Önəmli olan

Bu gün (10 fevral-E.P.) Diaspora Komitəsinin sədri Nazim bəylə görüşüm var.

- Xəzər sahilinə necə, çıxmaq imkanınız oldumu?

- Aman Allah, ora daha da kükəklidir (gülür).

- Azərbaycanın turizm üçün böyük potensialı var. Kipr türkləri Azərbaycana intensiv gəlib-gətməsi üçün, qarşılıqlı turist səfərləri üçün nə etmək lazımdır?

- Həm Quzey Kiprə burdakı qardaşlarımızın gətməsi, həm də ordan Azərbaycana gələnlər üçün önəmli layihələr həyata keçirilə bilər. Bura gerçəkden çox gözəldir, ancaq Kipr də az tanınır. İnsanlarımız tətilərdə gəlib burda qala və Azərbaycanı tanımaq imkanı əldə edə bilərlər. Türkiyə ilə viza problemimiz yoxdur. Amma bura turist kimi gələrkən Türkiyə Cümhuriyyətinin pasportu ilə səyahət edə bilərlər. Bəlkə Azərbaycan dövləti bununla bağlı bizim işimizi yüngülləşdirə bilər. Necə ki, biz Amerikaya, İngiltərəyə öz pasportumuzla - QKTC pasportu ilə səyahət edə bilirik. Niyə Azərbaycandakı qardaşlarımız bunu etməsin? Özü də bu, tanınma demək deyil, sadəcə, səyahətləri sadələşdirməkdir. Ona görə də çox az sayda Kipr türkləri bura gəlir. Bu gün ən önəmli məsələ pasport məsələsidir. Adamlar Azərbaycana gəlmək istəyir, amma pasport problemi ortaya çıxır. Təbii ki, görüşlərimizdə bu məsələ gündəmə gətirilə və çözümlə bilər. Dediym ki, hətta Amerika, İngiltərə bizi tanıyır, amma pasportumuzu qəbul edir, viza alıb öz pasportumuzla səfər edirik. Üstəlik, bu gün Yunan Kiprinə gəlmək bizim üçün Azərbaycana gəlməkdən asandırsa, bu, sadəcə, təəssüf doğurur. Türkiyə və Azərbaycan arasında vizanın qalması da, mənə, doğru deyil. Bir tərəf vizanı ləğv etmişsə, digər tərəfin də ləğv etməsi çox gözəl olar...

Prezident İlham Əliyev xaricə pul köçürülməsinə məhdudiyətləri nəzərdə tutan qanun layihəsini təsdiqləməyib. "Valyuta tənzimi haqqında" Qanuna dəyişiklik imzalanmadan Milli Məclisə geri qaytarılıb.

Sahibkarların və investorların çoxsaylı müraciətləri nəzərə alınaraq, "Valyuta tənzimi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" 2016-cı il 19 yanvar tarixli Qanun Konstitusiyanın 110-cu maddəsinin I hissəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən imzalanmadan Milli Məclisə geri qaytarılıb.

Bu barədə "Report"a Azərbaycan Prezidentinin İqtisadi İslahatlar üzrə Köməkçi Xidmətindən bildirilib.

Qeyd edək ki, "Valyuta tənzimi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" qanuna əsasən, bəzi kateqoriya şəxslər istisna olmaqla, prezident və qeyri-rezident fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən Azərbaycandan kənara xarici valyutanın köçürülməsi üçün əməliyyat məbləğinin 20 faizi miqdarında icbari yığının tam məbləğdə dövlət büdcəsinə ödənilməsi tələb olunurdu.

Bu qanun layihəsi manatın ikinci dəfə devalvasiyasından sonra gündəmə gəlmişdi. Qanun layihəsinin maliyyə naziri Samir Şərifovun təşəbbüsü olduğu bildirilir. S.Şərifov iki həftə öncə ANS-ə geniş müsahibəsində bu məsələ haqda danışıraq, məsələnin guya faydalı olduğuna dair təbliğat aparmışdı. O, fikrini belə əsaslandırmışdı ki, bu, xarici investorların qazancını ölkədən aparmasına mane olmayacaq, həmçinin yerli fiziki və hüquqi şəxslərə, sahibkarlara əngəl olmayacaq. Nazir iddia edirdi

Prezident sahibkarları əzən qanun layihəsini təsdiqləmədi

Samir Şərifovun beyninin məhsulu olduğu deyilən, dünya maliyyə sistemində qarşı olan sənəd imzalanmadan parlamentə qaytarıldı; **ekspert: "Bu, tamamilə absurd məsələ idi"**

ki, bu, ölkədən "qara pulların" çıxarılmasını engəlləməyə hesablanıb. Yeni əgər kimsə ölkəyə xarici valyuta aparırsa, bu pulların mənşəyi bəlli deyilsə, yəni hansısa şirkət, hüquqi sənəd üzərindən deklarasiya olunmayıbsa, onun 20 faizi dərhal tutulmalı idi.

Amma ekspertlər bu ideyanın tamamilə absurd olduğunu, heç bir məntiqə söykəmədiyini bildirirlər: "Bu qanun layihəsi dünya maliyyə sistemində qarşı getmək demək idi. Əvvəla, korrupsiya yolu ilə əldə edilmiş vəsaitlərin ölkədən çıxarılmasının qarşısının alınması məsələsində bu qanun heç bir rol oynamaıyacaqdı. Çünki çirkli pulların ölkədən çıxarılmasının onlarla

yolu var və korrupsionerlər bunu yaxşı bilirlər. Çirkli pulları heç kim deklarasiya etdirmir, müxtəlif kiçik məbləğlərdə onlarla hesab vasitəsilə kənara çıxarırlar. Yalnız maliyyə amnistiyası olarsa, bu qanunun haradasa bir effekti ola bilərdi. Ancaq indiki şərtlər daxilində bu ideya yalnız fiziki şəxsləri, sahibkarları çıxılmaz duruma salacaqdı. Məsələn, hazırda onlarla adam hər hansı bir şirkəti olmadan, fiziki şəxs kimi hər il ölkəyə nəinki 50 min, hətta 5 milyon dollar civarında məhsul gətirir. Onun da iş prinsipi budur, xırda bir biznesdən başlayıb, indi də fiziki şəxs kimi onu böyüdü. İndi belə çıxır ki, həmin adamın idxal etdiyi

məhsulların pulunu ödəmək üçün xaricə çıxardığı ümumilikdə 5 milyonun 1 milyonunu tutub əlindən alacaqdılar. Bu onunla nəticələnenə ki, iş adamı ya müflis olacaqdı, ya da həmin 1 milyon qiyməti bahalaşdırmaqla çıxarmağa çalışacaqdı".

Ekspertin deməsinə görə, bu qanun sadə vətəndaşları da çətin duruma sala bilərdi: "Ölkədən hər il onlarla adam müalicəyə gedir. İndi biri əməliyyat olunmaq üçün hansısa xəstəxanaya 100 min dollar pul köçürürsə, hökumət onun 20 minini hansı məntiqə dərhal tutacaqdı? Yaxud da mənim master-kart hesabımda 100 min dollarım var, getmişəm xaricə, orada həmin kartdan 20 min dollar xərcəlmişəm, özümə maşın almışam və sair. Onda belə çıxır hesabımın 20 faizini dərhal siləcəkdilər? Bu hansı normaya uyğun gəlir? Rusiyaya sanksiyalar tətbiq edilən vaxt onlar master-kartları açığa düşüb 1 həftəlik eyni məntiqə dondurdular ki, heç kim ölkə daxilindən Avropaya pul çıxara bilməsin. Bu, Rusiya iqtisadi-sosial hayatında dərhal kaos yaratdı. Görün, Azərbaycanda nə baş verə bilərdi".

□ T.ƏHMƏDLİ

Müxalifətin mitinq keçirməməsinə

YAP-dan ironik münasibət

Hakim partiyanın deputatı müxalifəti seçkiyə hazırlaşmağa çağırırdı

Manatın 2015-ci ilin fevralında birinci devalvasiyasından sonra bir neçə müxalifət təşkilatları etiraz mitingləri keçirdilər. Ötən ilin dekabrında Azərbaycanda milli valyutanın ikinci və daha kəskin devalvasiyası oldu. Bu devalvasiya və neftin qiymətinin də ucuzlaşması ölkədə birinci devalvasiyanın vurduğu zərbdən qat-qat ağır zərbələr vurmaqdadır. Kəskin bahalıq, iş yerlərinin ixtisara düşməsi ölkə əhalisinin iqtisadi durumunu ağırlaşdırır.

Neticədə narazılıq çoxalır. Ancaq müxalifət partiyaları birinci devalvasiyaya qarşı mitinq keçirdikləri halda nədənsə indi heç bir etiraz aksiyası təyin etmirlər. Bəziləri bunu müxalifətin ölkədə qarışıqlıq düşməsinə istəməməsi, bəziləri gözləmə mövqeyinə keçməsi, bəziləri isə keçən ilki mitinglərə az adam qatılması təcrübəsinin təkrarlana biləcəyindən ehtiyatlanması ilə əsaslandırırırlar.

Hakim Yeni Azərbaycan Partiyası İcra Katibliyinin Siyasi təhlil və proqnozlaşdırma şöbəsinin müdiri, deputat Aydın

Mirzəzadə isə axırıncı əsaslandırmanın doğru olduğunu düşünür. "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Aydın Mirzəzadə bildirdi ki, müxalifət partiyaları sosial bazalarının zəiflədiyini bilirlər: "Bir-iki il bundan əvvəl qədar vaxtaşırı mitinglər keçirirdilər. Hər dəfə mitinq gələnlərin sayında azalma müşahidə olundu. Keçən il sonuncu dəfə keçirdikləri mitinqə 200 adam qatılmışdı. Ona görə də, hər halda, özləri də fərqi gördülər ki, sosial bazaları çox zəifdir və bu cür sosial baza ilə mitinq keçirmək mənasızdır."

Aydın Mirzəzadə

Onlar bilməlidirlər ki, əsas məsələ mitinq keçirmək deyil. Əsas məsələ hansısa məsələyə öz ciddi təklifini ortaya qoymaqdır. Ciddi təkliflərin ortaya qoyulacağı halda qəbul edilməsi daha realdır. Nəinki kiçik mitinglər keçirib orada səslənən populist bəyanatlar".

□ Etibar SEYİDAĞA

Unudulmaz 93

Samir SARI

Bugünkü gün kimi yadımdadır: 1987-ci ilin yaz ağzıydı, biz SSRİ vətəndaşıydıq, Azərbaycanda sovet hökumətinin qurulmasının 67-ci ildönümü olacaqdı və bu məqsədlə televiziya, qəzet və jurnallarda təbliğat-təşviqat işləri aparılırdı. AzTV bu təbliğat işləri çərçivəsində "Şərqi səhəri" televiziya tamaşasını 68-ci dəfə göstərirdi. Orda belə bir epizod vardı ki, hər şeyi əlindən çıxmış kapitalist bəy, indiki dildə desək, xaricə mühacirət etməzdən öncə üzünü telekameranlara tutub Bakını hədələyir, deyir, bir gün sənə qayıdacam, Bakı, onda gününü görəcəksən.

Adam tamaşaya, o epizoda baxır və üşənirdi ki, Allah eləməsin bu bəy geri qayıtsın, vallahi, bu, adamı əsir-yesir eləyər.

Bəli, kommunistlərin qələbəsindən 67-70 il keçmişdi, sovet hökumətinə qarşı olanların hamısı dünyadan köçmüşdülər, amma sovet-kommunist iqtidarı hələ də ağıqlıcaqlardan, müsavətlərdən əl çəkməmişdi: onları pisləyən filmlər çəkirdilər, pyeslər tamaşaya qoyurdular, romanlar yazırdılar, monoqrafiyalar dərc etdirirdilər. Sovet İttifaqı (nədənsə dağılandı sonra dönüb Sovetlər Birliyi oldu) süqut etməsəydi və 150 il də yaşasaydı, əmin olun ki, o təbliğat işləri eyni cür davam edəcəkdə.

Hazırda YAP-çılar o kursa sadıqdırlar. AXC-Müsavat iqtidarının hakimiyyətə gəlməsindən 24, hakimiyyətdən gəlməsindən 23 il keçir, o vaxt hələ dünyaya gözünü açmamış, qiyamdan sonra doğulmuş gənclər artıq özləri övlad sahibdirlər, amma "gəlmişdiniz də, gördük", "sizin vaxtınızda evdən çölə çıxma bilmirdik" ritorikası davam edir. Bəzən bunu elə adamlara deyirlər ki, 1993-cü ildə onlar da evdən çölə çıxma bilmirdilər - körpə olduqları üçün.

O gün bu cür düşük siyasi intriqaya qoşulan bir nəfər cibindən iki telefon çıxarıb deyib ki, bax, indi mənim iki telefonum var, amma Elçibəyin vaxtında camaatda bir telefon da yox idi.

Baxırsan ki, adam haqlıdır. Doğrudan da Elçibəyin vaxtında heç Elçibəyin özünün də mobil telefonu yox idi, olsa-olsa mühafizəçilərinə ratsiya var idi. Təkcə Elçibəy deyildi, heç o zamanlar ABŞ prezidenti olan Bill Klintonun da mobil telefonu yox idi və o, Boris Yeltsinə naqill telefonla zəng edirdi, çünki Yeltsinin də "Ayfon"u, "Samsung"u yox idi.

Adam oturub fikirləşir, deyir, ey dadi-bidad, doğrudan da nə pis hökumətmiş o AXC-Müsavat iqtidarı. İnterneti yox, "Feysbuk"u yox, "İnstagram"ı yox, "Votsap"ı yox, "Skayp"ı yox... Əlbəttə, elə hökumət devrilməliydi. Heç olmasa, "Şərqi səhəri" kimi bir pyes də tamaşaya qoymurdular ki, camaat baxa, başı qarışa.

Amma indi məşallah, camaatın iki telefonu var. İki telefon nədir ki... İyirmi villası, on iki maşını olanlar var, a kişi. Sən Elçibəyin vaxtında "Hammer" ala bilərdin? Cəbhəçilər o "Hammer"ın ya özünü tutub ZTR yerinə cəbhə xəttinə göndərdilər, ya da deyərildilər, davay, bunu sat, pulunu göndərək özünümdəfiə batalyonlarına, könüllülər siqaret alıb çəksinlər. O vaxt elə bir özbaşınalıq, kaos vardı, 5 manat pulu olan oliqarx sayılırdı və gərək döyüşənlərə kömək edəydi.

Çox pis dövr idi, camaat dincəlmək üçün Malyorkaya, Maldiv adalarına gedə bilmirdi. Heç burdan-bura Novxaniya, dənizə gedib batana da yox idi.

Bakının ətrafı çöllü-biyaban idi. Amma indi onlarla adsız qəsəbə, yaşayış məntəqəsi var. Urbanizasiya prosesi nə təhər sürətlə gəldisə, respublikanın yarısı artıq bakılıdır.

Elçibəyin vaxtında xaricdə diasporumuz vardı? Yox idi. Hamısı ondan sonra oldu. Bu saat Avropanın hansı şəhərinə gedirsən, küçədə ana dilimizdə danışır eşidirsən, bizimkilərdir, qoca Şərqi qapısından qaçıb gedib mənfur Qərbin qapısına sığınblar.

Getsin o günlər, gəlməsin. (Düzdür, getmiş günlərin yənidən gəlməsinə dair elmə heç bir fakt məlum deyil, amma yenə də).

Bir dəfə mənim yanımda bir nəfər Elçibəy iqtidarının məmuruna dirəşdi, dedi, sizin vaxtınızda da pul yığanlar vardı. O da səmimi adam idi, bir az duruxdu, sonra dedi ki, ola bilər, bizim vaxtımızda da pul yığanlar olub, amma and içərim ki, onların yığdığı pul toyda yerə atılan şabaşları ayaq altından dənələyən uşaqların yığdığı puldan artıq olmayıb.

İndi başqa zamandır, camaatın iki telefonu var...

P.S. Biz o günü görməyəcəyik, amma 2063-cü ildə müxalifətlərə deyəcəklər: "93-də gəlmişdiniz də, gördük"...

Türkiyə Cümhuriyyəti hazırda həm bölgədə davam edən münaqişə, həm də ölkənin cənub-şərq bölgələrində davam edən antiterror əməliyyatlarından dolayı gərgin dönmə yaşayır. Suriyada müharibənin şiddətlənməsi ölkəyə yeni qaçqın axınına səbəb olub, sərhədlərdə minlərlə insan gözləyir. Eyni zamanda ötən ilin noyabrından başlayan Rusiya-Türkiyə gərginliyi ölkə iqtisadiyyatına öz təsirini göstərməkdədir.

Milliyyətçi Hərəkat Partiyasının sədr müavini Atilla Kaya ilə həm regional məsələlər, həm də ölkə daxilində aparılan antiterror əməliyyatları ilə bağlı söhbət etdik. Türk millətçilərinin proseslərə baxışını sorduk.

- Atilla bəy, hazırda Rusiya və Türkiyə münasibətlərində ciddi bir gərginlik var. Bu vəziyyətə MHP-nin baxışı necədir, sizcə, bu problem necə həll olunmalıdır?

- AKP-nin yanlış xarici siyasətinin bizi qarşı-qarşıya buraxdığı problemlərdən biri də Rusiya ilə olan böhrandır. Daha çox detallara varmadan onu deyə bilərəm ki, ilk vaxtlarda AKP-nin "qonşularla sıfır problem" adı altında hətta Ermənistanla sərhədlərin açılmasına qədər gedən bir xarici siyasət kursu bu gün bütün qonşularla soyuq münasibətlər, hətta Suriya nümunəsində bəziləri ilə savaş durumunda olan bir Türkiyə tablosu ortaya qoyub. Hardan baxsan bu, yanlış planlamanın, xəyalların, real olmayan, Türkiyənin imkanlarından artıq olan xəyallar qurmaqla Türkiyəni bir çox qonşuların və Yaxın Şərqdə bir çox ölkələrlə qarşı-qarşıya qoyan siyasət anlayışının nəticəsi olaraq qarşımıza çıxır. Bu gün ölkəmizdə 2,5 milyon suriyalı qaçqın var, Hələb ələ keçirilərsə, 500-600 min əlavə qaçqının gəlməsi ehtimalı var. Yeni böhranlı vəziyyət davam edir.

Rusiya məsələsinə gəldikdə, son illərdə, xüsusən də Putinin hakimiyyətə gəlməsindən sonra AKP iqtidarında Rusiya-Türkiyə münasibətlərində ciddi irəliləyiş oldu. İqtisadi göstəricilərə baxdıqda iki ölkə arasında illik 30 milyard dollardan bir qədər çox ticarət dövriyyəsi vardı. Başqa sahələrdə də əməkdaşlıq vardı və Türkiyə-Rusiya əlaqələri tarixin heç bir dönməsində olmadığı qədər irəli getmişdi. Ancaq Suriya olayları münasibətlərə təsir etdi. Ötən ilin payızında Rusiya Suriyadakı maraqlarını qorumaq üçün hərbi əməliyyatları qoşuldu. Məlum olduğu kimi, Suriyada Rusiyanın hərbi-dəniz və hərbi-hava bazaları və bir çox maraqları var. Yeni Əsədin gəlməsi Rusiyanın maraqlarına uyğun deyil.

Diqqət etsəniz, Rusiya Suriyada İŞİD-in mövqelərini bir neçə dəfə bombalayıb. Əsasən bizim "Bayır-bucaq" dediyimiz türkmənlərin bölgəsi və radikal olmayan müxaliflərin yerləşdiyi ərazilərdir. Bildiyiniz kimi, Suriyanın Lazıqiyyə və Tartus şəhərlərində rus hərbi bazaları var. Lazıqiyyənin şimalında dəniz kənarı bölgələrə "bucaq" deyilir, dağlıq ərazilərə isə "bayır" bölgəsi deyilir. Burada heç İŞİD də yoxdur. Rusiya İŞİD-ə mübarizə adı altında Bayır-bucaq

"Hökumət xarici siyasəti yenidən planlamalıdır"

Atilla Kaya: "AKP-nin yanlış xarici siyasətinin bizi qarşı-qarşıya buraxdığı problemlərdən biri də Rusiya ilə olan böhrandır"

"Əməliyyatlar oradakı terror ünsürlərini təsirsiz hala gətirənə qədər bu mübarizə davam etməlidir"

türkmənlərini bombalamağa başladı. Türkiyə bununla bağlı bir neçə dəfə xəbərdarlıq etdi, hətta Rusiya səfiri XİN-ə çağırılıb etiraz edildi. Yəni bu, bədən-birə olmuş olay deyildi. Və nəticə etibarilə iqtisadi sahə də daxil olmaqla, bir çox sahələrdə Rusiya ilə böhran durumunda yıq.

İqtidarın yanlış xarici siyasətini tənqid etməklə bərabər, ölkəmizin hava sərhədlərini pozan, eyni zamanda Bayır-bucaqda minlərlə müdafiəsiz mülki əhalini bombalayan Rusiyanın siyasətini qəbul etməmiz mümkün deyil. Ancaq biz düşünürük ki, vəziyyətin bu həddə gəlib çatması nəticə etibarilə nə Rusiyanın, nə də Türkiyənin maraqlarına uyğun deyil. Bu, daha çox Qərbin, bəlkə də

amerikalıların maraqlarına cavab verəcək bir böhrandır. Bu vəziyyət toqquşmaya çevrilmədən ölkəmizin maraqlarını və Bayır-bucaq türkmənlərini müdafiə edəcək bir çərçivə daxilində bu işin həll olunmasında fayda vardır.

- Türkmən bölgəsinin durumundan bəhs etdiniz. Yeri gəlmişkən, Rusiya hökumətinin türk milliyyətçilərinin Suriyadakı fəaliyyətləri, silahlı dəstələrdə savaşa iştirakı ilə bağlı iddiaları var. Bu mövzu son zamanlar xeyli böyüdü. Eyni zamanda xəbərlərdə də bir sıra milliyyətçilərin orda olması qeyd olunur. Türkiyə milliyyətçilərinin Suriyada nə kimi fəaliyyətləri var?

- Bu mövzu Rusiya pilotunun vurulması ilə müəyyən qədər gündəmə gəldi. İlk növbədə onu deyim ki, həm Ülkü Ocaqları təşkilatları, həm də MHP-nin fərqli vilayət, şəhər, rayon təşkilatları Türkiyənin özündə olan Suriya qaçqınları, eləcə də Bayır-bucaq bölgəsi dediyimiz ərazilərdəki türkmən kəndlərinə yardım üçün onlarla kampaniya təşkil edib. Bu günə qədər o bölgələrə yüzlərlə yük maşını yardım göndərilib. Bu bir humanitar yardımdır. Lakin türk milliyyətçilərinin kütləvi şəkildə gedib orda təşkilatlanmış bir şəkildə savaşa qatılması kimi cəhdləri olmamışdır. Bu gün mediada yazılır, faktlar var, Türkiyədən minlərlə insan gedib İŞİD-ə qatılır. Amma bunun qarşısında ümumi sayları 50-60 nəfəri keçməyən, əsas məqsədləri oradakı insanlara

yardım aparmaq, o insanlara mənəvi dəstək vermək olan milliyyətçilərdən söhbət gedir. Təbii ki, bu bir fərdi qərardır, MHP-nin hər hansı bir təşkilatının və ya Ülkü Ocaqlarının təşəbbüsü və ya qərarı ilə deyil. Bu insanlar öz fərdi seçimləri ilə oralara gediblər. Könüllü olaraq o bölgələrə gedib müqavimət göstərən xalqa dəstək verən insanların varlığını biz mətbuatdan izləyirik. Yeni burada bir təşkilatlanma, planlı fəaliyyət yoxdur. MHP-nin və Ülkü Ocaqlarının əsas məqsədi bura gələn və sərhədin o tərəfində köməksiz qalan insanlara humanitar yardım çatdırmaqdır. Bu fəaliyyətimiz davam edir.

rəci", "açılış prosesi" dedikləri planın fəaliyyətdə olduğu dövrdə PKK həm Türkiyədə, həm də dünya ictimai rəyində böyük həcmdə leqallaşma mərhələsi yaşadı. Eyni zamanda "barış prosesi" və ya "açılış prosesi" dedikləri prosesdə PKK bütün təchizat ehtiyaclarını təmin etmiş, şəhər və qəsəbələri silah və bombalarla doldurmuş, eləcə də dağıdılmış silahlarını şəhərlərə yerləşdirmişdi. Bütün bunlar Türkiyə Cümhuriyyətini idarə edən hökumətin gözləri qarşısında baş verib. Bir sıra hökumət rəsmilərinin zaman-zaman verdiyi açıqlamalar da bunu təsdiqləyir. Etiraf edirlər ki, biz bunları gördük, amma "həll prosesinə" zərər gəl-

- Ancaq bilindiği kimi, Rusiya Türkiyə ilə münasibətləri qaydaya salmaqda maraqlı deyil, əksinə, durum günü-gündən daha da pisləşir. İki gün əvvəl də Dumanın deputatı Qars müqaviləsinin ləğv olunması fikrini ortaya atdı. Sizin görüşünüz nədir, MHP hökumətin hansı addımı atmasını təklif edir? Necə düşünürsünüz, Türkiyə hakimiyyəti xarici siyasət kursuna yenidən baxmalıdır?

- Türkiyənin xarici siyasətini yenidən gözədən keçirməsinin zamanı gəlmişdir. Bu bir inad və ya ideoloji maraqların təmin olunması prosesinə çevrilməməlidir. Bu cür milli maraqlar deyil, ideoloji yanaşmalarla həyata keçirilən xarici siyasətin yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, Türkiyəni hansı sıxıntılara məruz qoyduğu artıq ortadadır. Dolayısı ilə milli bir xarici siyasət qurmaq üçün iqtidarın bu inadkarlıqdan vaz keçərək müxalifətə də məsləhətləşmələrlə yeni bir xarici siyasət kursu hazırlamasına ehtiyac var.

- Türkiyə hökuməti artıq 2 aydan çoxdur ölkənin cənub-şərq bölgələrində antiterror əməliyyatları başlatdı. Hərbi əməliyyatlar bu gün də davam edir. Bu əməliyyatlar nə zamana qədər davam edəcək? Necə düşünürsünüz, o bölgədən terroru təmizləmək mümkün olaca?

- 2002-ci ildə AKP hakimiyyətə gələndə PKK terror təşkilatının lideri həbs olunaraq ölkəyə gətirilmiş, terror təşkilatının özü dağılma mərhələsində idi, ölkədə aksiya keçirməyəcək bir vəziyyətə gətirilmişdi. Ancaq ondan sonra AKP-nin həyata keçirdiyi bir sıra yanlış fəaliyyətlər, xüsusən də 2009-cu ildə başlayan, ancaq tezliklə dayandırılıb və 2013-cü ildə yenidən başladılan və adına "çözüm sü-

məsin deyərək çıxarma-dıq. Sürucda baş verən terror-dan sonra hökumətin PKK-ya qarşı hərbi əməliyyatlara başlaması ilə dünənə qədər dağlarda aparılan antiterror əməliyyatları bu gün qəsəbə və şəhər mərkəzlərində aparılmağa başladı. Hazırda bəzi şəhər və qəsəbələrə də muxtariyyət elan edən, "buraların cavabdehi mənəm" deyən silahlı təşkilatlar qarşı hər bir suveren dövlətin etməli olduğu nədir? Təbii ki, bu cür terror qruplarını zərərsizləşdirmək, dövlətin sərhədləri daxilində əmin-amanlığı bərpa etməkdir. Bir yerdə dövlət ya vardır, ya da yoxdur. Eyni ərazidə iki qüvvə hakim ola bilməz. Bu, dövlətin suverenliyinin tapdanasıdır. Bu səbəbdən də baş verənlər hökumətin terrorla mübarizə siyasətini terrorla müzakirəyə dəyişməsinin nəticəsi olaraq bütün bunlar baş verir. Bu gün yüzlərlə şəhid bahasına çox ciddi bir mübarizə aparılır. Amma son zamanlar baş nazirin və bəzi AKP yetkililərinin açıqlamalarına baxırıq ki, yenidən "açılış prosesi" gündəmə gətirilir. Amma bu olarsa, Türkiyəyə qarşı ən böyük xəyanət ola bilər.

- Yeni siz müxalifət olaraq əməliyyatların davam etdirilməsinin tərəfdarsınız?

- Əlbəttə, bu proses sonuna qədər davam etməli, bölgədə ölkə vətəndaşlarının can və mal təhlükəsizliyini təmin edəcək ictimai qayda-qanunlar təsis edilə bilər. Bu əməliyyatlar terrorçuların zərərsizləşdirilməsi, o bölgədə tam şəkildə Türkiyə Cümhuriyyətinin varlığını hiss etdirənə qədər davam etməlidir. Oradakı terror ünsürlərini təsirsiz hala gətirənə qədər bu mübarizə davam etməlidir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

9 fevral 2015-ci ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin səərəncamı ilə Cavid Qurbanov "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-yə yeni rəis təyin olundu. Ötən bir ilik müddətin dəyərləndirilməsi, görülmə işləri bağlı C.Qurbanovla görüşüb, müsahibə götürdük. Həmin söhbətin son bölümünü təqdim edirik:

(Əvvəlki ötən sayımızda)
- Cavid müəllim, vaxtaşırı mediada və sizin çıxışlarınızda "Şərq-Qərb", "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat marşrutu haqda danışılır. Qıraddan bu, xeyli sirlə-sehirlə görünür. Bu marşrutları tutacaq ki, peşakarla, sahə mütəxəssisləri bilir. Bas sırası oxucunun başa düşdüyü səviyyədə bunun açmasını necə verərdiz?

- Öncə "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat marşrutundan danışaq. Rəsmi statistikaya görə, dünyada 7 milyard insan yaşayır. Üst-üstə bunun hardasa 4 milyardı Hindistanla, Çindədir. 100 milyon yük Avropaya təkcə Çindən göndərilir. İdxal və ixrac.

- Hansı marşrut üzrə?

- Avrasiya məkanında üç marşrut var. Biri dənizlədir. Mumbaydan - Bombey deyirdilər - tarpanır, gəlir çıxır Avropaya - Helsinkiyə, Frankfurta, Rotterdama. İkinci marşrut Rusiyanın üzərindən gedir. Çin üzərindən çıxır, Rusiyanın üzərindən gedir. 15-20 günlükdür. Orda da soyuqdur, Sibir, əlverişsiz hava şəraiti var. Üçüncü marşrut isə bizim üzərindədir - qədim ipək yolu. Bunu biz sizinlə düşünməmişik. Dədə-babalarımız dörd min il bundan qabaq bunu yaradıblar. Şəxsən özüm Çində 2 min illik tarixi olan xəritəni görmüşəm. Xəzərin böyründən keçib gedən qayıqdır. Bu, əvvəldən dəvələrin çoxduğu izdir. Sadəcə, dəvə izini dəmir yolu ilə əvəz etmişik.

- O necə olur?

- Bu, Çindən gəlir, bizim üzərindən keçib Avropaya gedir. Əgər cənub-şimal deyirikse, o xətt Hindistandan gəlir, İranın üzərindən keçir, Astaradan keçməklə, Rusiyanın ortasına gəlməklə Helsinkiyə gedib çıxır.

- Barəsində danışdığınız bu layihə nətdən itirildiyini gəlirləri bərpa edəcəkmiz?

- Bizdə ümumi daxili məhsulun həcmi təqribən 75 milyardın üzərindədir. Neftin verdiyi gəlirlər qədər gəlir verə bilmərik. Çünki qiymət fantastik artdı. Amma biz ölkəmizi neftsiz yaşamaq dövrünə öyrətməliyik. Bunlardan biri də transnəqliyyat dəhlizləridir. Biz də bu dəhlizlərlə məşğul olmalıyıq. Həm kənd təsərrüfatının inkişafı, həm turizm, həm də bu dəhlizlərin inkişafı gələcəkdə iqtisadiyyatımızı şərtləndirən 3 mühüm amildir.

- Ötən ay Bakıda beynəlxalq tədbir oldu. Bir neçə ölkənin dəmir yolu idarələrinin rəhbərlərinin iştirakı ilə toplantı keçirildi, bəzi razılaşmalar əldə edildi. Onların yaxın perspektivdə işlək mexanizmə çevrilməsi nə verərdi?

- Biz nə razılaşdırdıq? Məsələlərə keçici tarixi siyasəti ilə baxırıq. Dəmir yolları idarələri öz aralarında, o cümlədən də gəmiçiliklər, limanlar yükün koridorlara dəvət və cəlb olunması üçün qiymətlərin tənzimlənməsinə baxırıq. Hər kəs öz sahəsində mümkün olan qədər qiymətləri aşağı salıb, prosedurları asanlaşdırmasını nəzərə alıb, yüklərə bağlı əməkdaşlıq sazişləri imzaladı. Özümüz aramızda "Transxəzər" marşrutu üzrə koordinasiya sərəsi düzəltmişik. O şuraya Qazaxıstan, Qazaxıstanın dəmir yolu, Qazaxıstanın

“Dövlətə qarşı olan o nankorlar ilk dalğadaca üzə çıxdı”

Cavid Qurbanov: “Mən bu ölkə üçün, prezident üçün sinəmi qabağa verərəm” deyib lovğalananların əslində nə işlərlə məşğul olduqları bilindi”

“Ziya Məmmədovla bayramdan-bayrama salamlışıq. Aramızda əvvəlki münasibət yoxdur”

zaxıstanın limanları, Azərbaycan dəmir yolu, Azərbaycan limanı və gəmiçiliyi, o cümlədən Qazaxıstan gəmiçiliyi, eləcə də Gürcüstanın dəmir yolu, Gürcüstan limanları daxildir.

- Neçə ölkədir?

- Dörd ölkə daxildir. Ukrayna, Gürcüstan, Azərbaycan, Qazaxıstan. Hazırda bizə Bolqarıstan, Rumıniya, Türkiyə qoşulmaq istəyir.

- Bunun iqtisadi səmərəsi nə olacaq?

- Bu, daşımaları asanlaşdırmaq, çevikləşdirmək üçündür. Məsələn, siz gəlmisiz üzrə daşımağa. Mənimlə danışanda bilirsiniz ki, bütün marşrut üzrə yükün qiymətini "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Şəhərdə Cəmiyyətinin ekspeditoru müəyyən edə bilər. Çünki əvvəlcədən biz vahid tarixi siyasətinə müəyyənlaşdırırık.

“Kəlbəcərli girovlarla bağlı nə lazımdır olunur - həm dövlət səviyyəsində, həm də şəxsən mən özüm. Bundan artıq nəyə gücüm çatır ki?”

- Yanvarda beynəlxalq marşrut üzrə ilk eşelon Bakı dəniz limanından Çinə yola salındı. Bunu metbuatda "ilk qaranquş" adlandırdınız. Həmin o "qaranquş" öz yuvasına rahat oturdu mu?

- Rahat oturdu. Hazırda o işlər çox rahat gedir. Qazaxıstanla Çin arasında 600 milyon dollarlıq Çin dövlətinin sərəmayəsi ilə terminal tikilir. Çin bunu idxal yox, ixrac üçün nəzərdə tutub. Əslində bu terminal bizim daşımaçılıq yollarımız üçün tikilir. Hazırda iqtisadiyyatın zəiflədiyini, neftin qiymətinin aşağı düşdüyünü dönməkdə hər kəs ixracca çalışır. Biz də düşünürük ki, bu, iqtisadi inkişafın aşağı düşməsi yüklərin azalması ilə müşayiət olunmasın, əksinə, tranzitin çoxalması baş versin.

- Son aylar ADY və siz müxtəlif beynəlxalq şirkətlərlə - Rusiya, Çin və Avropa ölkələrinin nümayəndələri ilə görüşlər keçirirsiniz. Nəticələr necədir?

- Hər şey əladır, bizimlə razılışılır. Əsas məsələlərdən biri budur ki, özümüzü ortaya yeni məhsul qoyduq - Cənub-Qərb marşrutu. Bu, bir. İran şirkətləri, həm yolları ilə danışıqlar aparırıq, həm yolları Moskvada da görüşlər keçirilir. Orda da Şimal-Cənub marşrutu ilə maraqlanırlar. Rusiya, Gürcüstan şirkətləri ilə görüşükdük. İsveçrədə də görüşlərimiz oldu. Türkiyənin ixracat birliyinin rəhbərini Azərbaycana dəvət etmək istəyirik. Ümumiyyətlə, ölkə rəhbərliyinə mürəzzəd edəndən sonra mart ayında xarici iş adamları, daşımaçılarla birlikdə Azərbaycanca geniş toplantı keçirmək fikrimiz var. Yükmümüzü 25-28 milyon tona çatdırsaq, bu, Azərbaycan üçün təqribən 2025-ci ilə qədər 300 milyon dollar gəlir verə bilər. Xərcləri və vergini qıxdandıq sonra qalan gəlirdən söhbət gedir. Üstəgəl, bu, bizim çox minimal hesablamalarla ortaya çıxardığımız rəqəmdir. Yeni gəlir bundan çox ola bilər ki, az olmayacaq.

- Siz həm də millət vəkilsiniz. Milli Məclisin iqtisadi siyasət komitəsində təmsil olunursuz. İndi əsas müzakirə mövzusu da iqtisadiyyatdakı məlum geriləmələrdir. Azərbaycan bu böhrandan necə çıxacaq?

- Bir Azərbaycan el məsələsi var: "Allahsız yerdə otur, ağsaq-qalsız yerə oturma". Hesab etmirəm ki, Azərbaycanca qorxulu nəşə var. Ölkəmizdə iqtisadi tənzətlə yoxdur. Dünyada baş verən böhranın bir ucu da bizə toxunub.

- Bəzi ekspertlər deyirlər ki, İlham Əliyev ölkəsinin 7 il bu böhrandan qorudu.

- Düz deyirlər. Birinci nəyi unutmaq lazımdır? Bizim stabil siyasətimiz, böyüyübümüz, bu siyasəti idarə edib, apararı liderimiz var. Söhbət bu komandanı idarə edən cənab prezidentdən gedir. İlham Əliyev bu siyasətin çat verməsinə imkan vermədi.

- Çat harda verə bildirdi?

- Nankor adamlar vardı ki, "mən bu ölkə üçün, prezident üçün sinəmi qabağa verərəm" deyirdi. Amma bir az yoxlanandan sonra üzə çıxdı ki, onlar başqa işlərlə məşğuldur.

- Deməli, siz müxəlifəti, metbuatı, QHT-ləri yox, hakimiyyətin içindəki qrupu nəzərdə tutursuz...

- Bilirsiniz, müxəlifət olanda da gərəklə sağlamlıq olar. Fikir verin, Türkiyə-Rusiya münasibətləri bir qədər gərginləşib, amma Türkiyədə müxəlifət də daxil olmaqla, hər kəs iqtidarı ətrafında cəmləşib.

- Cavid müəllim, mümkün mövzudan yayınmıyaq. Bayaq dediniz ki, sinəsinə döyüb, "mən bu ölkə üçün, prezident üçün sinəmi qabağa verərəm" deyənlərin başqa işlərlə məşğul olduğu üzə çıxdı. Kim idi onlar?

- Mən deyirəm ki, bu insanların bir neçə faizi iqtisadi zəlzələnin birinci dalğası baş verən kimi özünü bürüzə verdi.

- Nə şəkildə bürüzə verdi?

- Mətbuat bunu çox yaxşı bilir, bu barədə çox yazıb. Ad çəkmək

iradəsindən gedir. Dövlət artıq formallaşıb, özünü tanıyır.

- Məlum MTN əməliyyatından sonra mediada çoxlu sayda məlumatlar yayıldı. Onlardan bəziləri təsdiqləndi, bəziləri təkzib olundu. Bu məlumatlardan biri də o idi ki, sabiq nazir Eldar Mahmudov və onun keçmiş komandası bəzi nazirlərdən, komitə sədrindən, yüksək vəzifədə olan memurlardan haqq almışdır. Anadolu türkləri demiş, sizə də bulaşdırıblar, buna cəhd ediblərmi?

- Onların mənə bulaşmağa heç haqqı, imkanı da yox idi. Məlum səbəblərə görə bulaşma bilmirdilər. Birçə dəfə xırda bir məsələ olmuşdu. O da aydınlaşdı, bitdi gəldi. Amma mənim üstümə yerisilər, mənə nə istəsələr... belə şey olmayıb.

- Hiss edirsiniz ki, bu mövzuda çox dərinə getmək istəyirsiniz...

- Məhkəmə olmadan insanların cinayətkar adlandırmaq doğru yanaşma deyil. Sadəcə, sədəqət yaxşı şeydir. Bu proseslərdə kimin sadiq olub-olmadığı bilindi.

- Cənab prezident də bunu bildimi?

- Bilməsə, elə tədbirlər görməzdi ki.

- Ermənilərin girov saxladığı Şahbaz Quliyev və Diqəm Əsgərova bağlı son durum necədir? Kəlbəcərdən olan deputat kimi bu prosesi yəqin yaxından izləyirsiniz. Onların girovluqdan azad edilməsi iqtisamətində Azərbaycan dövlətinin fəaliyyəti qaneedicimid?

- Bizim Kəlbəcərdə Geştek kəndi var. O kənddə iki qardaş, iki pəhləvan olublar. O qədr güclü olublar ki, körpü tirlərini çiyinlərinə alır, atıb-tutmuşlar. Bir gün qohumlarından birini sel aparılmış. Bu qardaş atla birgə seldə boğulmaqda olan qohumunu xilas edir. Amma günlərin bir günü Əzrayıl gəlir, onu aparanda deyir ki, buna mənim gücüm çatmır, Allahın işidir. Bu məsələ niyə çəkdim? Bu belə təq Diliqəmin və Şahbazın bələsi deyil. Bu, ermənilərin əsrlərdir bizə qarşı apardığı siyasətdir. Bu belə təkcə Diliqəm və ya Şahbazla bağlı olsa, çarə taparıq, gedərik, həll edərik. Bunun həll yolunu mükəmməl formada edəcək insan ölkə başçısı cənab İlham Əliyevdir. O da məsələni konkret qoyur: dəfərlə xarici işlər naziri məsələni qaldırıb. Mən Kəlbəcərdən olan millət vəkili kimi məsələni mediada səsləndirirəm, gündəmdə saxlayıram. Bundan artıq nəyə gücüm çatır ki? Necə edim ki, o girovları onların əlindən alım? İndiki məqamda isə ailəsinə yardım edə bilərəm, onu edirəm. Qohum-əqrəbəsinə də həmçinin. Ondan artıq mənim gücüm xaricindədir, gələn səmimi danışıq. Bunun arxasında məkrli erməni siyasəti dayanır. Onlar hansı haqla Diliqəm və Şahbazı tutublar? Hansı haqla bizim torpaqlarımızı zəbt ediblər?

- Onlardan birinin özü, digərinin isə həyat yoldaşı Rusiya vətəndaşdır. Bu faktın istifadə edib, problem həlli iqtisamətində irəliləyiş əldə etmək olarmı?

- Rusiyadan vəkilə qədər tutmuşam. Ondan vəkil tapdıq ki, sizin vətəndaşınızdır, müdafiəni də

siz edin. "Xərclərini öz boyunuma götürməyə hazırıq" dedik. Amma hələlik alınmır. Siyasi məsələ olduğu üçün hüquqi addımlar kifayət etmir. Siz Rusiyanın Ermənistanına münasibətini bilirsiniz. Hər şey o məqamla bağlıdır.

- Bir vaxtlar yaxın münasibətdə olduğunuz və eyni strukturda çalışdığınız Ziya Məmmədovla münasibətləriniz hazırda necədir?

- Biz Ziya Məmmədovla 18 il birgə çalışmışıq. Ziya müəllim mənim həyatımda hansısa bir rol oynayıb. Amma bu gün məsləhət olunub ki, biz bir yerdə çalışmıyaq. O, cənab prezident tərəfindən ölkənin bir nazirliyinə rəhbər təyin olunub. Mən də bir qurumun rəhbəriyəm. Bizim hər ikimizin bir məqsədi, amalı olmalıdır ki, ölkə başçısına, dövlətə xidmət edək. Onunla münasibətim digər nazirlərlə olduğu kimidir.

- O dostluq, əvvəlki münasibət qalmayıb...

- Mən onun xətrini hər zaman istəmişəm. Zamanında birgə çalışmışıq, indi ayrı-ayrı çalışırıq. Deyim ki, gedişimiz-gəlişimiz var, yoxdur. Bayramdan-bayrama salamlışıq. Amma bir-birimizə pisi-liyimiz yoxdur.

- Münasibətlərin əvvəlki kimi olmasına nə qədər əsaslandırmaq istəyirsiniz? Onun səlahiyyətindəki bir strukturda münasibət verilməsi və sizə həvalə olunması... Bununla bağlı sizə hər hansı irad, incikliik bildirməyib?

- Mənə elə bir irad etməyib. Bu qərar dövlət başçısının qərarıdır. Belə məsləhətdir, belə olub.

- Daim iş başında, xarici səfərlərdə, görüşlərdə olursunuz. Əslində kənarından baxanda memurlara hamı hasad aparır. Gərəkdən hasad aparılacaq həyatınız varmı? İstirahətə, şəxsi həyata ayırmağa bol zamanınız olurmu?

- Gərəkdən hasad aparılacaq deyəndə... Karneginin bir sözü var. Deyir ki, "mənim atamın atları var idi. O, atı ilə yaşasa çıxmışdı. Mənim atamın atı birinci gəldi. Onda atam sevinirdi, at yox. Yarın atımdır, sevinən sahibdir". İnsan o biri canılardan onunla fərqlənir ki, seçilmək istəyir. Əgər sən həyatında kimesə, nəyəse yararlı olursansa, artıq o, sənənin həyatının mənasıdır. Mən də hesab edirəm ki, yaxşı nəslin övladıyam, dəyərləli bir atam var, qəhrəman bir anam var, çox gözəl övladlarımlar, nəvələrim var. Həyatıma rəvnəq verən gözəl həyat yoldaşım var. Onunla həm dostam,

“Yükümüzü 25-28 milyon tona çatdırsaq, bu, Azərbaycan üçün minimum 300 milyon dollar gəlir verə bilər”

həm sirdaşam, həm bərabər həyatımı bölüşürük. 2 gün bundan qabaq həftə sonu nəvələrim bizə qonaq gəlmişdi. Onların verdiyi sevinci başqa nə əvəz edə bilər axı? Biz həm insanlara yararlı ola bilirikse, ailəmizin içində xoşbəxtlikse, güclərüz nəvələrimizi, sağlam övladlarımızı, valideynlərimizi yanımızda görə bilirikse, başqa nə lazımdır insana?

- Yeni siz xoşbəxtliyin tablosunu olduca sadə rənglərlə çəkmişsiniz. İnsanlar bəzən xoşbəxtlik anlayışını çox mürəkkəbləşdirirlər.

- Xeyr, elə deyil. Xoşbəxt olmaq üçün sadə olmaq lazımdır. Hər şeydə bir xoşbəxtlik axtarmaq lazımdır. Həyat çox qısaqdır, onu çox mürəkkəbləşdirmək lazım deyil. Bəhanə axtarmaq lazım deyil.

- Qrafikiniz necədir? Güne necə başlayıb, necə yekun vurursunuz?

- Səhər 7-də yuxudan oyanıram. Bu, 25-30 ildir belədir. Oyanım kimi ilkin olaraq elektron ünvanıma baxıram. "Yeni Müsavat" və digər qəzetlərə, saytlara baxıram. Əsasən başlıqlara baxıram.

- İlk təmas metbuatla başlayır... - Bəli, metbuatla. Rəsmi xəbərləri oxuyuram. 10-15 dəqiqə qəbir bu. Öz sahəmizə aid olan xəbərləri izləyirəm. Ardınca hazırlayıb çıxıram. 8.50-9.10-da işə gəlirəm. Görüşür, qrafikim ağırdır. Görüşlər, danışıqlar. Gündüz yemək yemirəm, bir alma yeyirəm. Yemək yeməklə aram yoxdur, üstəgəl, son vaxtlar bir az kilo almışam, ondan xilas olmaq istəyirəm. (gülür)

- Spirtli içkilər necə, istifadə edirsinizmi?

- Özümə heç nəyi qadağa qoymuram. Heç nəyi də normaldan artıq istifadə etmirəm. Rəhmətlik Şəmşir babam deyir ki, "bal da olsa, qədarından bir tike artıq yemə. Tamah səni bəndə salar, xeyirxahlıq əldən qədar".

- Atanız Qənbər müəllimlə münasibətləriniz çoxnu pərdəlidir? Məsələn, onun yanında işi çıxırsınızmi?

- Bir-iki il olar ki, atamın yanında əlimə qədəh alıram. Ona qədər olmurdu.

- Bu, ondan gələn qadağadır?

- Bu, sadəcə, bizim ailənin ənənəsidir, böyüklərə ehtiramdır.

- Babanızla atanızın münasibətləri necə idi?

- Daha ali bir məhəbbət vardı. - Atanızın yanında nəvələrinizi qucağınızda alırsınızmi? - Nəvələrin ha. Amma zamanında uşaqlarını atamın yanında qucağına alıb əzizləməmişəm.

- Siz həm də yaradıcı adamsız,

şey yazırsız. Aşiq Şəmşirin nəvəsinin şey yazması təbii. Bas saz çalma necə?

- Onu da bacarıram.

- Amma kabinetinizdə saz gürürmür.

- Mən burda saz çalmıram axı.

- Yox, simvol kimi...

- Hesab edirəm ki, bura Dəmir Yolu İdarəsində və burda dəmir yollarının simvolları var.

- Çalğınız necədir?

- Mən Aşiq Ədalət deyiləm, amma orta səviyyədə, özüm üçün dinqlədirəm.

- Cavid müəllim, bu vəzifədən başqa könlünüze yatan hansı vəzifə var? Tez-tez deyirlər ki, Cavid Qurbanov Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə başçı gətiriləcək. O vəzifə necədir, bu, necədir?

- Məni bura təyin ediblər. Mən cənab prezidentin əsgəriyəm, bu sahəni düzəltməyə çalışıram. Dəmiryollarına da yeni-yeni işişişirəm. Mənim bu sahədən xoşum gəlir. Cənab prezident də bizim fəaliyyətimizdən razı qalsın, başımı aşağı salıb, burada öz işimi davam etdirəmək istəyəyəm. Qismət, sağlamlığımız nə qədər yul versə, o qədər...

□ Azər AYXAN
Fotolar Məhəmməd TÜRKMƏNİNDİR

“Atamla aramızda çox ciddi pərdə var. İki il bundan öncəyə qədər onun yanında əlimə qədəh almırdım”

“Onların mənə bulaşmağa heç haqqı, imkanı da yox idi. Cəmi bir dəfə nəyəsə cəhd etdilər, o da alınmadı”

Problemlı kreditlərin məbləği gizlədilir?

Rəsmi qurumlar tərəfindən bu məlumatlar nisbətən yumşaq şəkildə ictimailəşdirilir, çünki...

Ölkədə problemlı kreditlərlə bağlı vəziyyət kritik həddədir. Ekspertlər ödənilməyən kreditlərin məbləğinin daha da artacağını proqnozlaşdırırlar. Həmçinin bildirilir ki, Mərkəzi Bank cəmiyyətdəki xofu aradan qaldırmaq üçün ödənilməyən, vaxtı keçmiş kreditlərin məbləğini azaldır. Rəsmi rəqəmlərə görə, vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği 1 milyard 508 milyon 500 min manata çatıb. Mərkəzi Bankın kredit təşkilatlarının müddətlər üzrə kredit qoyuluşları hesabatı 2015-ci ilin sonuna olan vəziyyəti əhatə edir. 2014-cü ildə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği 976 milyon 300 min manat idi. 2015-ci ildə məbləğ 532 milyon 200 min manat artıb.

Bildirilir ki, 2015-ci ildəki problemlı kreditlərin 840 milyon 200 min manatı milli valyutada olan kreditlərdir. Xarici valyutada olan kreditlərə gəlincə, bu sahədə vaxtı keçmiş kreditlər 2014-cü ilə müqayisədə 208 milyon 800 min manatdan 668 milyon 300 min manata yüksəlib. 2015-ci ilin yanvar ayında xarici valyutada olan kreditlərin 204 milyon 400 min manatı vaxtı keçmiş kreditlər olub. Devalvasiyanın başladığı fevral ayında bu rəqəm 314 milyon 500 min manata qalxıb, yüksələn xətt üzrə gedib, oktyabr və noyabr aylarında düşmə qeydə alınıb, ilin sonunda isə kəskin çoxalma baş verib.

Ekspert Rəşad Həsənov məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, problemlı kreditlərin həcmi sürətlə artacaq: "Əslində problemlı kreditlərin həcmi heç də statistik rəqəmlərdə ifadə olunduğu kimi deyil. Bir çox hallarda banklar tərəfindən, rəsmi qurumlar tərəfindən bu məlumatlar nisbətən yumşaq şəkildə ictimailəşdirilir. Çünki bizim apardığımız müşahidələr, banklarla müzakirələr zamanı məlum olur ki, banklarda problemlı kreditlərin həcmi 30 faiz həddindədir. Statistik rəqəmlərin aşağı göstərilməsində məqsəd bankların beynəlxalq kredit reytinglərində mənfəi çəkisinin azaldılmasının qarşısını almaqdır. Eyni zamanda panikani, ictimaiyyətin hansısa formada kredit ödənişindən imtinasının qarşısını almaq məqsədi güdür. Yeni əslində real vəziyyət daha ağırdır. Proses bundan sonra daha da dərinləşəcək. Baxmayaraq ki, son günlər banklar hansısa formada müştərilərə yeni əməkdaşlıq formaları, yeni şərtlərlə kredit, müəyyən yumşaq kredit siyasəti həyata keçirmək istiqamətində addımlar atırlar. Əvvəlki dövrlərdən də bu məsələ ilə bağlı fikirlərimizi ifadə etmişik ki, yaranmış böhranın nəticələrinin aradan qaldırılması üçün bu sahədə yükü bankların üzərinə bütövlükdə yönəltmək doğru deyil. Bu, bankların imkanları xaricindədir. Son devalvasiyadan sonra ölkədə vətəndaşların təxminən xarici valyuta məzənnəsindən zərəri 4 milyon manata yaxın oldu. Bu yükü sadəcə bankların üzərinə yükləmək doğru deyil. Banklar bu yükün altından çıxma bilməzlər. Bu yükün vətəndaşın üzərində qalması da doğru yanaşma deyil. Baxmayaraq ki, manatın alıcılıq qabiliyyəti kəskin şəkildə itib, vətəndaşların manatla gəlirləri belə kifayət qədər azalıb. İnsanlar iş yerlərini itirirlər. İxtisaslar gün-gündən artır. Biznesin gəlirliliyi aşağı düşüb, faktiki olaraq bir çox sahələrdə ziyana fəaliyyət göstərir. Bu baxımdan, sahibkarın, yaxud vətəndaşın üzərinə bu yükü yükləmək də doğru deyil. Bu, mümkün deyil. Hökumət düşünürəm hansısa formada əlini daşın altına qoymazsa və vətəndaşlara yönəlik güzəşt, kompensasiya tədbirləri həyata keçirməyə, qısa müddət sonra kütləvi şəkildə ödənişlərdən imtina prosesi başlayacaq. Bu isə bank sektoru üçün heç də normal inkişaf vəd etmir. Bir məsələ isə ondan ibarətdir ki, bu problemin psixoloji tərəfləri də var. Əgər bir neçə vətəndaş müəyyən çətinliklərə baxmayaraq, bu borcu ödəmək iqtidarındadırsa, artıq psixoloji cəhətdən "mən nə üçün ödəyim?", deyib ödənişini dayandırır. Bir neçə ay ödəyə bilməyən vətəndaşın borc məbləği şişir, artır. Bu məbləğin qarşısında kredit ödənişi tamamilə dayanır. Artıq bu mərhələnin baş verdiyi bir keçid dövründəyik. Tədbirlər görülməyə, məhz kredit ödənişi ilə bağlı bank sektorunu çox ciddi problemlər gözləyir. Söhbət yalnız dollarla olan kreditlərdən getmir. Hətta insanlar milli valyuta ilə olan kredit borclarını belə ödəmək qabiliyyətini itiriblər. Hökumət tədbir görməyə, yaxın zamanlarda bank sektorunda ciddi silkələnmələrin, çöküşlərin şahidi olacağıq. Eyni zamanda bank sektorunun çöküşü ölkə iqtisadiyyatının maliyyə qaynağı sayılan əsas mənbənin kəsilməsinə gətirib çıxaracaq. Bu da növbəti dövrlərdə öz mənfəi təsirini göstərəcək".

□ Rəşad RƏFİYEVA

Milli valyuta olan manatla bağlı ucuzlaşma təhlükəsinin hansı həddə olması ciddi şəkildə müzakirə edilməkdədir. Bir çox ekspertlər bu fikirdədir ki, manatın ucuzlaşması təhlükəsi qalmaqdadır. Sadəcə, Mərkəzi Bank inzibati yollarla yenə manatı qorumağa çalışır. Bunun da təhlükəli olduğu vurğulanır. Qeyd edilir ki, bu addımlar növbəti devalvasiyaya gətirib çıxara bilər.

Daha çox inzibətçilik görürük. Yeni Mərkəzi Bank pul bazasını məhdudlaşdırır və bu gün banklar manat tapa bilmir. Bankın manatı yoxdur ki, gedib Mərkəzi Bankın hərəracında dollar alsın. Mərkəzi Bank hər gün elan edir ki, dollar alan bankların sayı getdikcə azalır. Yeni dollara tələbat azalır və bunun əsasında Mərkəzi Bank dolların kursunu getdikcə aşağı salır. Bu, əslində məsələnin görünən tərəfidir. Görünən odur ki, doğrudan da bankların dollara tələbatı azdır. Bu məsələdə Mərkəzi Bank banklara təsir etmir.

Çünki manata təzyiq artdıqca, ola bilsin, manat yenə də növbəti devalvasiyaya uğrasın. Ona görə düşünürəm ki, Mərkəzi Bank sünü surətdə bunu etməməlidir. Manatın aktivliyi artacaq o deməkdir ki, döviyyəyə manat kütləsi buraxılacaq, manatla kreditləşmə artacaq. Bu, ona gətirib çıxaracaq ki, döviyyəyə pul gələn kimi şirkətlər başlayacaq o manatı götürüb məhsul almağa. Dollara çevirib xaricdən məhsul gətirəcəklər. Manat döviyyəyə buraxılan kimi qiymətlər artacaq, tələbat artacaq. Bu baxımdan, manatın

batılılıqdan qaçmalıdır. Dollar bolluğu yaratmalıdır ki, manatın məzənnəsini saxlaya bilək. Əks halda, inzibati yollarla istənilən nəticəni əldə etmək olmaz".

Ekspert Natiq Cəfəri isə musavat.com-a deyib ki, ölkədə manatın tam sərbəst buraxılması mümkün deyil: "Bunun üçün şərait, iqtisadi institutlar yoxdur. İndiki iqtisadi və siyasi sistemdə manatın məzənnəsi həmişə inzibati olacaq və Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən olunacaq. Tam sərbəst məzənnəyə keçid üçün birjalar, ölkəyə valyuta gətirən çoxlu sayda şir-

Manata təhlükə artır

Ekspertlər bildirirlər ki, Mərkəzi Bankın zorla manatı qorumaq istəyi növbəti devalvasiyaya gətirib çıxara bilər...

Ekspert Samir Əliyev məsələ ilə bağlı musavat.com-a bildirib ki, manatın aktivliyinin artması kimi fikirlər əslində doğru qərar deyil: "Manatın aktivliyinin artması onun ucuzlaşması, qiymətlərin isə bahalaşması deməkdir. İndi görək bu aktivlik altında martda hansı addımlar atılacaq? Məsələ ondan ibarətdir ki, artıq rəsmi olaraq manatın aktivliyinin artacağı və bununla da manata inamın artacağı bildirilir. Manata inamın artması çox vacibdir. Manata inamın olmaması təkcə manatın özü üçün yox, ümumilikdə bank sistemi, iqtisadiyyat üçün təhlükə törədir. Ona görə manatın sabitliyinin təmin edilməsi üçün hökumətin addımlar atması lazımdır. Amma bu gün biz bazarada bir qədər iqtisadi qanunauyğun olmayan addımlar gö-

Bankların pulu olmadığına görə dollar ala bilmirlər. Manat qıtlığı yaranır. Birinci devalvasiya baş verəndən sonra manatı yumşaq buraxmaq lazımdır. Amma bunu etmədilər. Manatı başladılar sabit saxlamağa. Hətta sünü surətdə manatı bahalaşdırma siyasəti həyata keçirdi. Və nəticədə birdən-birə dekabrda manat 48 faiz öz dəyərini itirdi. Elan etdilər ki, manat üzən məzənnəyə keçir. Hətta ikinci devalvasiyadan sonra da manat düşməyə başladı və yenidən qayıtdılar əvvəlki vəziyyətə, yəni manatın sünü surətdə məzənnəsini saxlamağa başladılar. Hər gün inzibati yolla, ehtiyac olmadan manatı bahalaşdırırlar. Düşünürəm ki, bu təsir müvəqqəti təsir ola bilər. Amma uzunmüddətli dövr üçün bunun elə bir müsbət təsiri olmayacaq.

aktivliyinin artması heç bir halda onun möhkəmlənməsi demək deyil. Bu baxımdan, düşünürəm ki, bu məsələdə hökumət daha rasional addımlar atmalıdır. Sünü addımlardan, inzi-

kətlər olmalıdır, bunlar isə yoxdur. Mərkəzi Bank manatın məzənnəsini nəzarətli şəkildə endirməkdə davam edəcək, başqa yolları yoxdur".

□ R.ƏFİYEVA

Neftlə bağlı təzadı proqnozlar - kim haqlıdır?

Ekspertlər proqnoz fərqi izah edirlər, neft bazarında informasiya müharibəsi gedir...

Neftin dünya bazarında proqnozlaşdırılan qiymətləri təzadıdır. Ekspertlər kəskin şəkildə fərqlənən qiymətlərlə bağlı fikirlərini açıqlayırlar. Məsələn, dünyanın ən nəhəng neft treyderi sayılan "Vitol" şirkəti neft qiymətlərinin 2026-cı ilə kimi 1 barel üçün 40-60 dollar arasında qalacağını bildirdi. Treyder Çin iqtisadiyyatındakı ləngimələrin və Amerikada şist qazının itirilməsinin istənilən karbohidrogen xammalının qiymətindəki artıma mane olduğunu bildirdi: "Biz düşünürük ki, neftin qiymətləri 40-60 dollar diapazonunda dəyişəcək. Bu, 5-10 il ərzində belə olacaq". "Vitol" şirkətinin prezidenti Yan Teylor yaxın gələcəkdə neftin ucuzlaşacağını deyib.

Dünyanın iri investisiya banklarından biri olan Goldman Sachs isə neftin qiymətini 20 dollarda da aşağı salacağı qiyamət oynamalarının davam edəcəyi proqnozunu verib. "Bloomberg"-in xəbərinə görə, "Goldman Sachs Group Inc" ehtimal edir ki, təklif və tələb balansının tapılması üçün qiymətlər daha volatil (oynaq) hala gələcək və bunun nəticəsində də neftin barelinin qiyməti 20 dollardan da aşağı düşəcək. Mərkəzi ofisi Londonda yerləşən "Andurand Capital Management" fond idarəçiliyi şirkətinin qurucusu Pierre Andurand

bir barel neftin qiymətinin bu il 50 dollara, 2017-ci ildə isə 70 dollara çatacağını düşünür. Böyük Britaniyanın "Standard Chartered" bankı analitiklərinin dəyərləndirməsi, tam tərsinə, neft istehsalçılarında təşviş doğurub. Onlar neftin barelinin 10 dollara düşəcəyini güman edirlər. Səudiyyə maliyyəçiləri isə bildirirlər ki, Səudiyyə Ərəbistanı ilə İran arasında savaşa başlasa, 1 barel neft 500 dollara qədər bahalaşacaq.

Dünya Bankı isə 2016-cı il üçün neft qiymətləri haqqında dərc etdiyi analiz-hesabatda dünya bazarlarında neftin ucuzlaşmağa davam edəcəyini proqnozlaşdırırlar: "2015-ci il ərzində neftin qiymətləri 47 faiz aşağı

düşdü. 2016-cı il üçün gözlənilən ucuzlaşma isə 27 faizdən aşağı olmayacaq". Dünya Bankı bu il ərzində neftin 1 barelinin orta qiyməti üzrə proqnozunu 37 dollara endirib. Bankın bundan önce açıqladığı proqnoza görə, bu rəqəm 51 dollar təşkil edib. Proqnozun dəyişməsinə səbəb İran neftinin bazara daxil olması, xərclərini azaldan və effektivliyini artıran ABŞ istehsalçılarının dayanıqlığı artmasıdır. Bununla yanaşı, proqnoza inkişaf etməkdə olan ölkələrdə iqtisadi inkişaf perspektivlərinin zəif olması da təsir edib.

Ekspert Natiq Cəfəri isə məsələ ilə bağlı musavat.com-a bildirib ki, neftin qiymətini tələb-təklif müəyyən edir: "Fevralın 15-də İran ilk tankerləri Avro-

paya satışa çıxarır, deməli, təklif yenə artacaq, tələb isə aşağıdır. Ancaq global müharibələr olsa, o zaman neftin qiyməti qalxa bilər. Ümid edək ki, müharibə olmayacaq". Ekspertin sözlərinə görə, makroiqtisadi və köklü əsas olmadığından yaxın həftələrdə neftin qiymətinin yenidən 30 dollardan aşağı düşməsi ehtimalı çox yüksəkdir. Çünki İran get-gedə bazara daha çox neft çıxaracaq. Çində baş verən iqtisadi yavaşlama da neft istehlakını azaltdığından, neftin qiymətlərinin hələ uzun zaman aşağı səviyyələrdə qalması gözlənilir.

Ekspert Samir Əliyev isə musavat.com-a açıqlamasında qeyd edib ki, əslində neft bazarında informasiya müharibəsi gedir: "Bir tərəf qiymətlərin ucuzlaşacağı haqda məlumatlar yayır. Digər tərəf isə bahalaşacağı ilə bağlı xəbərlər yayır. Bu informasiya müharibələri bir qayda olaraq bazara təsir göstərir. Bahalaşma ilə bağlı məlumatlar ötürülən kimi avtomatik olaraq neftin alışı artır. Amma bu ziddiyyətlərə baxmayaraq, hələ ki heç kim neftin yaxın dövrdə yüz dollar həddinə qalxa biləcəyi barədə fikir bildirmir. Əsas proqnozlar 20 dollara qədər ucuzlaşmadır. Başqa proqnozlar da odur ki, neft 40-50 dollara qədər bahalaşa bilər. Yeni bu intervaldadır proqnozlar. Hamı qəbul edir ki, neft yaxın dövrdə kəskin bahalaşmayacaq. Bu, o deməkdir ki, Azərbaycan üçün əvvəlki, neftdən çoxlu gəlirlərin gələcəyi dövr uzaqdadır".

□ RÖYA

Deputat, AŞ PA nümayəndə heyətinin üzvü Elxan Süleymanov ABŞ Senatının nümayəndələr palatasının üzvü, konqresmen Adam Şiffə məktub yazıb.

Millət vəkili mürciətiləndə bildirib:

Cənab Şiff, Ermənistanın "Asbarez" qəzetinin baş redaktoru Ara Xaçatryanın "Horizon live" verilişinə verdiyiniz müsahibəzdə AŞ PA-nın qış sessiyasında Azərbaycanla bağlı müzakirə edilmiş qətnamələrə münasibət bildirərək, onların Azərbaycanı dəstəkləyən birtərəfli qətnamə olduqlarını vurğulayırsınız. Britaniyalı deputat Robert Volterin hazırladığı "Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və digər işğal olunmuş ərazilərində zorakılığın artması" adlı qətnaməni destruktiv adlandıraraq, onun təsdiq olunmamasında sizin və ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya üzrə köməkçisi xanim Viktoriya Nulandın xüsusi rolunun olduğunu bildirsiniz, "su ilə bağlı qətnamə"nin isə təsdiqləndiyini ifadə edirsiniz. Qəbul edilən bu qətnaməyə "su ilə bağlı hansısa qətnamə" kimi yanaşmaqla, görünür, özünü təsəlli tapırırsınız.

Əvvəla, siz çox yaxşı bilirsiniz ki, AŞ PA-nın qış sessiyasında qəbul olunan 2085 (2016) sayılı qətnamə heç də yalnız su ilə bağlı deyil. AŞ PA bu qətnaməni qəbul etməklə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və digər ərazilərinin Ermənistan dövləti tərəfindən işğal edilməsi və indiyədək işğal altında saxlanmasını vurğulayır, Ermənistanın silahlı qüvvələrinin işğal bölgəsindən dərhal geri çəkilməsini tələb edir.

Elxan Süleymanov

konqresmenə məktub yazdı

"Bu mövqeyiniz 1992-ci ildən başlayan qərəz və təxribatlarınızın davamı idi"

məsini tələb edir. Ermənistanın sudan silah kimi istifadə etməsini "ekoloji təcavüz" hesab edir, Sərsəng su anbarının səbəb olacağı humanitar fəlakətin, Azərbaycanın cəbhəyanı bölgəsindəki 6 rayonun 400 mindən çox sakininin bu fəlakətin qurbanına çevrilməsinin məsuliyyətini birmənalı şəkildə Ermənistan dövlətinin üzərinə qoyur, bundan sonra Ermənistanın danışıqlarda Dağlıq Qarabağı tərəf kimi təqdim etməsini mümkünsüz edir.

Sizi BMT TŞ-nin (822, 853, 874 və 884 sayılı), Avropa Parlamentinin, ATƏT PA qətnamələrini, AŞ PA-nın 1416 (2005) sayılı və 2085 (2016) sayılı qətnamələrini bir daha oxumağa çağırıram. Sizin "su ilə bağlı sənəd" kimi qiymətləndirdiyiniz AŞ PA qətnaməsi 23 il ərzində ilk dəfə olaraq, beynəlxalq təşkilatlarda (İƏT istisna olmaqla) qəbul olunmuş bütün qətnamələrdən fərqli olaraq, Azərbaycan torpaqlarının erməni silahlı qüvvələri və separatçılar tərəfindən deyil, məhz Ermənistan dövləti tərəfindən işğal edilməsini açıq-aşkar təsdiq

Elxan Süleymanov

ləyir və Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal zonasından qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edir.

Bundan sonra təsəllinizin əbəb olduğunu görecəksiniz!

Sizin Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan dövləti tərəfindən işğal edilməsi barədə qətnamənin qəbuluna qarşı çıxmağınızı da anlayıram. Çünki bu mövqeyiniz 1992-ci ildən başlayan qərəz və təxribatlarınızın davamı

idi.

Xatırladıram ki, ABŞ dövlət katibinin köməkçisinin, həmçinin ATƏT-in Misk Qrupu həmsədrlərinin, Avropa Şurasına üzv dövlətlərin böyük əksəriyyətinin hakimiyyət nümayəndələrinin ciddi səylərinə baxmayaraq, AŞ PA-nın 2085 (2016) sayılı qətnaməsi bütün (İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı istisna olmaqla) beynəlxalq təşkilatların yalanlarını ifşa etdi".

islahatlara xərclənsəydi ölkəmiz bu günə gəlib düşməzdi".

"ABŞ kimi ciddi bir dövlət korrupsiyaya qarşı mübarizə və demokratikləşmə üçün verdiyi pulların hesabını sormurmu" sualını Mehman Əliyev belə cavablandırdı: "Hesabatını sorur. Neçə illər ərzində hökumət vəd verib. Artıq həmin vədlərin böyük qisminə əməl edilmədiyinə hesabət soranlarda əminlik yaranıb. Son dövrlərdə hakimiyyətin sıxışdırılması prosesinin başlanması da bununla bağlıdır. Hakimiyyətə deyirlər ki, axı siz söz vermişdiniz, filan məsələləri həyata keçirmədiyiniz niyə bunlan etmirsiniz. Hakimiyyət isə müxtəlif maneərlər edir. Məsələn, deyir ki, bizdə vəziyyət başqa cürdür, xalq hələ bu islahatlara hazır deyil, vaxt lazımdır və sair. Neçə il idi belə bir proses gedirdi, nəticədə qəfildən Azərbaycan iqtisadiyyatı çökdü. Hesabat ciddi şəkildə sorulmağa başlandı. Hökuməti məcburi yolla islahatlara aparmaq istəyirlər. Hakimiyyət də müəyyən addımlar atmaqla yenə manevr edir. Gözləyirlər ki, neftin qiyməti qalxсын, bəlkə bundan sonra vəziyyət yoluna düşər".

Bu qədər vəsaitləri qrant olaraq hakimiyyət orqanlarına ayırmaq yetərli effekti verməyibse, Vaşinqton niyə bu siyasətini davam etdirdiyinə gəlincə, həmsöhbətimiz vurğuladı ki, müəyyən effektlər var. Məsələn, ASAN xidmət yaradılıb. Əmlak Komitəsində və başqa bəzi qurumlarda müəyyən islahatlar aparılıb, bəzi sənədlər qəbul edilib. ABŞ vəsaitlərində nəzərdə tutulduğu sahələr üzrə daha effektiv işlədilməsinə çalışılır.

"Bəs korrupsiya ilə mübarizə və demokratik islahatlar üçün verilən böyük məbləğdə vəsaitlər geri qayıtılan, yoxsa yardım şəklində verilən vəsaitlərdir" sualını isə M.Əliyev belə cavablandırdı: "Dünya Bankının verdiyi pullar qayıtılmaldır. Gələcəkdə Azərbaycan dövlətinin hesabından bunlar çıxarılacaq. Amma ABŞ-ın həmin yardımları qrant şəklində birdəfəlik verilir və geri ödənilməsi tələbi yoxdur".

□ Etibar SEYİDAĞA

ABŞ kəşfiyyatından Cənubi Qafqazla bağlı xəbərdarlıq

Ərəstun Oruculu: "Ola bilər ABŞ artıq Cənubi Qafqaz bölgəsindən geri çəkilsin və bölgəni müəyyən müddətə Rusiyaya buraxsın"

Birləşmiş Ştatlar kəşfiyyatı hesab edir ki, Gürcüstan Rusiyanın təzyiqləri altında özünün Qərbi strateji oriyentasiyasına yenidən baxacaq. Virtualaz.org xəbər verir ki, həmin sensasion qənaətlə ABŞ Milli Kəşfiyyat Agentliyinin direktoru Ceyms Klepper Konqresin kəşfiyyat komitəsində Amerika kəşfiyyat caməsinin (17 kəşfiyyat strukturu) dünya üzrə risklərin qiymətləndirilməsinə ("Worldwide Threat Assessment.") dair illik məruzəsini təqdim edərkən çıxış edib.

Amerikanın bütün kəşfiyyat strukturlarını birləşdirən Milli Kəşfiyyat Agentliyinin direktorunun təqdim etdiyi məruzənin Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionlarına dair hissəsində bir sıra maraqlı məqamlar yer alır. Sənəddən məlum olur ki, Amerikanın hökumət casusları və analitikləri Rusiyanın təzyiqləri altında Gürcüstanın öz geosiyasi oriyentasiyasını dəyişə biləcəyi qənaətinə gəliblər.

Ceyms Klepperin məruzəsində göstərilir ki, hətta indi, Gürcüstanın islahatlar sahəsində irəlilədiyi bir vaxtda gürcü siyasətində rəqabət şiddətlənəcək. 2016-cı il parlament seçkiləri ərəfəsində iqtisadi problemlər də hökumət üçün siyasi baxımdan çox həssas çağırış olacaq. Gürcü elitasında və ictimaiyyətdə Qərbi inteqrasiyanın yavaş tempə getməsindən məyusluq hökm sürür. Və belə bir vaxtda daha effektivli olan Rusiya təbliğatı Tiflisin avroatlantika məkanına inteqrasiyanı yavaşıtması, yaxud dayandırması ehtimalını artırır.

"Rusiya ilə gərginlik yüksək olaraq qalacaq və biz hesablayırıq ki, Moskva Tiflisin Avropa İttifaqı və NATO ilə sıx əlaqələrdən imtina etməsi üçün ona təzyiqləri artıracaq"-Ceyms Klepper bildirib.

Politoloq Ərəstun Oruculu da hesab edir ki, ABŞ Milli Kəşfiyyat Agentliyinin direktorunun təqdim etdiyi məruzədə Gürcüstanın Rusiyaya meyillənəcəyi barədə deyilənlərin reallaşması ehtimalı var: "Ola bilər ki, Gürcüstan Rusiyanın təzyiqi altında avrointeqrasiya yolundan bir qədər aralansın. O da ola bilər ki, ABŞ artıq Cənubi Qafqaz bölgəsindən geri çəkilsin və bölgəni müəyyən müddətə Rusiyaya buraxsın. Yeni bölgəni öz geosiyasi maraqlarından kənar qoysun, Rusiyanın hər tərəfdən sıxılaraq aqressivləşməməsi üçün ola bilər müvəqqəti, hansısa bir dövr üçün Cənubi Qafqaza olan marağı azalsın. Belə olan şəraitdə təbii ki, Gürcüstan rusiyayönümlü xətt seçməyə məcbur olacaq. Azərbaycan və Ermənistan onsuz da rusiyayönümlü siyasət yürüdü. Bu, heç kəsə sirr deyil. Qərbdə də bunu yaxşı bilirlər".

"Qərb yaxın Şərqdən Rusiyanın çəkilməsi üçün Cənubi Qafqazı güzəştə gedə, Qərblə siyasi bazarlığa gedə bilərmi" sualına Ə.Oruculu belə cavab verdi: "Bazarlama deməzdim mən buna. Sadəcə olaraq, hər iki tərəf öz maraqlarını hesablayır. Məsələn, Cənubi Qafqaz bölgəsi hazırda ABŞ-ın nəyinə lazımdır? Türkiyə var, artıq İranla münasibətlər başqa müstəvidədir. Belə olduğu halda əhəmiyyəti azalan ölkələr uğrunda Rusiya ilə qarşı-qarşıya gəlməyin, vəziyyəti bir qədər gərginləşdirməyin heç bir əsası yoxdur. Yaxın Şərq məsələsinə gəldikdə, düşünürəm ki, orada hansısa bazarlaşma mümkün olsun. Çünki Rusiya üçün ora çox önəmli bölgədir. Rusiyanın orada öz mövcudluğunu saxlamağın yeganə yolu Suriyada Əsəd rejimini dəstəkləməkdir. Ona görə də alverə getməsi ehtimalı görünür".

"Dedikləriniz reallaşsa, yeni ABŞ Cənubi Qafqazı bir müddət tamamilə Rusiyaya buraxsa, bu, Azərbaycanda da demokratiya ümidlərinin daha bir müddətə dəfni demək olacaqmı" sualını isə politoloq belə cavablandırdı: "O ümidlər hələ dəfn olunmayıb ki? Kimlərsə son zamanlar ümid işığı yaranmışdısa belə, düşünürəm ki, ümid işığı əsaslı idi. Mən ümid yeri görmürəm".

□ Etibar SEYİDAĞA

"ABŞ islahatlar üçün yüz milyonlarla dollar ayırır"

Mehman Əliyev: "Hakimiyyət ABŞ-dan korrupsiyaya qarşı mübarizə və demokratik islahatların keçirilməsi üçün 1 milyard dollar vəsait aldı"

ABŞ Dövlət Departamenti 2017-ci ilin dövlət büdcəsində Rusiya ilə qonşu olan ölkələrdə korrupsiya ilə mübarizə və cəmiyyətin demokratikləşməsinə dəstəkləmək proqramına 953 milyon dollara yaxın vəsait ayırmağı planlaşdırır.

Birləşmiş Ştatlar Administrasiyası çərşənbə axşamı 2017-ci maliyyə ili üçün öz büdcə layihəsini Konqresə təqdim edib. Onun həcmi təqribən 4,1 trilyon dollar təşkil edir ki, bu da 2016-cı ilin analoji sənədində qoyulan məbləğdən 196 milyard dollar çoxdur. Layihə yaxın 10 ildə büdcə kəsirinin 2,9 trln. dollar azaldılmasını nəzərdə tutur. Bu, hər şeydən əvvəl amerikalıların daha varlı təbəqəsi üçün vergi güzəştlərinin azaldılması hesabına baş verməlidir.

Layihədə Azərbaycan üçün maraqlı məqam Rusiyanın qonşuluğunda yerləşən MDB ölkələrinə korrupsiya ilə mübarizə və demokratikləşmə üçün 953 milyon dolların ayrılmasının nəzərdə tutulmasıdır. Azərbaycanın da Rusiyanın qonşusu və MDB üzvü olması onu deməyə əsas verir ki, 953 milyon dolların müəyyən qismi bizim ölkəmizin də payına düşəcək. "Turan" İnformasiya Agentliyinin direktoru Mehman Əliyev bu barədə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, korrupsiya ilə mübarizə və de-

mokratiya üçün ayrılacaq vəsaitdən Azərbaycana da çatacağı şübhəsizdir. Əvvəlki illərdə də ABŞ korrupsiyaya qarşı mübarizə və demokratikləşmə üçün Azərbaycanı böyük məbləğlərdə pul verib.

M.Əliyev qeyd etdi ki, həmin vəsaitin 90 faizi Azərbaycanın hakimiyyətinə, müxtəlif dövlət və hökumət qurumlarına qrantlar şəklində çatıb: "Bəzi insanlarda yanlış təsəvvür yaranıb ki, ən böyük qrant yeyən QHT-lərdir. Əslində isə Azərbaycanda ən böyük qrant yeyən hökumətin özüdür. ABŞ, Avropa Birliyi və digər beynəlxalq qurumlardan ən çox qarantları məhz hökumət alır. Xatırlayırsınızsa, 2012-ci ilin yanvarında ölkə başçısı və Prezident Administrasiyasının şəxsən

iştirakı ilə Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Komissiyasının iclası keçirilmişdi və oradaca həmin il korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə elan olunmuşdu. O zaman hakimiyyət ABŞ-dan korrupsiyaya qarşı mübarizə və demokratik islahatların keçirilməsi üçün 1 milyard dollar vəsait aldı. Qarşılığında isə nə ölkədə korrupsiya aradan qaldırıldı, nə də demokratik islahatlar keçirildi. Ümmiyyətlə, indiyə qədər hakimiyyət ABŞ-dan və ayrı-ayrı beynəlxalq fondlardan, beynəlxalq təşkilatlardan islahatların aparılması üçün bağlı böyük məbləğlərdə pullar alır. Bu pullar həm qrant olaraq, həm də kredit şəklində alınıb. Həmin vəsaitlərin hamısı heçqədən də korrupsiyaya qarşı mübarizəyə, demokratik

7 il əvvəl - 2009-cu il, fevralın 11-də Bakının mərkəzində Hərbi Hava Qüvvələri və Hava Hücümündən Müdafiə Qoşunlarının (HHQ HHMQ) komandanı, general-leytenant Rail Rzayevi başına açılan atəşlə qətlə yetirdilər. Hadisədən sonra belə bir qənaət formalaşmışdı ki, komandanın qətlini törədən, qanlı aksiyanın icrasını tapşıraraq tezliklə yaxalanacaq. Bu qənaətin formalaşması əbəs deyildi - öldürülən müdafiə nazirinin müavini, ölkənin hava məkanına cavabdeh general-leytenant idi. Amma bu baş vermədi. Əvvəlcə qətləndirildən sonra generalın yaxın ətrafına daxil olan 10-a yaxın şəxs həbsə alındı, 100-lərlə şəxs istintaqa cəlb edildi. Həbslər birbaşa generalın qətlinə aid olmadı. Tutulanları oğurluq, vəzifədən sui-istifadə maddələri ilə ittiham edib cəzalandırdılar. Qatil və sifarişçi isə istintaqdan kənarda qaldı. Nəhayətdə cinayət işinin istintaqı dayandırıldı və arxivə göndərildi...

Komandana qarşı terrorun 7-ci ildönümündə Şərq-Qərb Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Ərəstun Oruçlu ilə bu mövzuda söhbətəlik, həmin günlərə ekskurs etdik.

Mərkəz rəhbəri dedi ki, həyatdan məhrum edilən Rail Rzayev Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində təcrübəli, özünün çəkisi olan bir general olub:

- Rail Rzayev öz sahəsinin professionalı idi. Təsədüfi deyil ki, o qətlə yetirilənə qədər barəsində çox az məlumat vardı. Hərbi, təhlükəsizlik sahəsindəki professionalların mediada qabardılmasına ehtiyac da yoxdur. Yəqin ki, Rail Rzayevin qətlə yetirilməsinin səbəblərindən biri elə bu idi. Digər bir səbəbi isə həmin dövrdə Azərbaycanın hərbi əməkdaşlığında, xüsuslə də hərbi texnikanın və inventarın alınmasında kursun dəyişikliyinə görədir. Həmin vaxt hərbi əməkdaşlığın böyük bir hissəsi İsrail-Azərbaycan hərbi əməkdaşlığının payına düşür. Rail Rzayev qətlə yetirildikdən sonra müxtəlif versiyalar səsləndirildi. Guya ailəsi İsraildədir, özünün də bileti olub, ora getməli imiş və s. İsrail mövzusunun ortaya atılması təsədüfi deyildi.

Müxtəlif mənbələrin verdiyi məlumatlardan aydın olur ki, Azərbaycan-İsrail hərbi əməkdaşlığında Rail Rzayev əsas fiqurlardan olub. Azərbaycanın Rusiyadan kənar bir dövlətlə əməkdaşlığı aydın məsələdir ki, MDB məkanını öz maraq dairəsində gören şimal qonşumuz üçün heç bir halda məqbul deyildi. Rail Rzayevin qətlinin başlıca səbəblərini araşdırmaq istəyiriksə, onun qətlindən sonra nələr dəyişdi sualına da cavab axtarmalıyıq. Əvvəla, Rail Rzayevin qətlindən sonra onun dəfni tələm-tələsik həyata keçirildi. Sanki insanın artıq qətlə yetirilmiş bədəninin fiziki mövcudluğunu belə gizlətməyə çalışırdı-

lar. Bu rəqəndə generalın, hərbinin dəfni başqa bir formatda keçirilə bilərdi.

- Üstəlik, dəfnə də getmədilər...

- Təəssüf ki, bu, belə oldu. **- Səfər Əbiyev özünün müavini olan Rail Rzayevin dəfnində, 3 mərasimində iştirak etmədi. Dedi ki, Dubayda silah sərəgisindədir. Məgər Dubaydan geri dönmək üçün Rail Rzayevin qətlə ciddi əsas deyildi?**

oynamalı olan Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi sanki yaxasını kənara çəkdi. Eldar Mahmudov ortaya 4 versiya atıb kənara çəkilməmişdi. Bu, MTN-in qətlin araşdırılmasında maraqlı olmadığını göstərirdi. **- Sizcə, niyə maraqlı deyildilər? Səbəb nə idi?**

- Eldar Mahmudovun rəhbərlik etdiyi qurum son 10 ildə Azərbaycanın maraqlarına xidmət etməyib. Bu adamlar ən müxtəlif xarici dairələrlə

idi. **Sonradan bu baş tutmadı...**

- Bəli, Elmar Hüseynovla bağlı hissədə baş tutmadı, amma başqa qətlərin Hacı Məmmədovun ayağına yazıldığını istisna etmərim. Məsələn, kriminalist Rövşən Əliyevin qətlə bağlı kifayət qədər ziddiyyətli məlumatlar var. Prokurorluğun şöbə rəisi Füzuli Məmmədovun ölümünün meişət zəminində qətl kimi təqdim etdilər. Ehtimal edirəm ki, Rail Rzayev

burada naşılıqdan, qeyri-peşəkərlikdən danışmaq əsas məsələdən yayınmaqdır. İstintaq məqsədli şəkildə lazımı istiqamətdə aparılmayıb. MTN rəhbərliyi də cinayətin icraçı və sifarişçilərinin gizlədilməsində maraqlı olub. Bu gün bu məsələlər araşdırılmalıdır. Niyə görə o kameraların qeydlərində heç bir şey tapılmayıb? Əksinə, günahsız adamlar zorakılığa, işgəncələrə məruz qoyulmaqla istintaqa cəlb olundular. Diqqət

onun özünü və ya yaxın qohumlarını öldürmə maddəsi ilə cinayət işi başlandı... Bu doğru idi?

- Rail Rzayevin qətlə birmənalı olaraq siyasi terror olayıdır. Mətbuata da yalan məlumat ötürüldü ki, qətlə guya tapançadan istifadə olunub. Ağlaşmaz versiyalar ortaya atıldı. Guya qətlə bir killer üçün nəzərdə tutulan, barmaq izinə reaksiya verən tapançadan istifadə edilmişdi. Bütün

Rail Rzayevin qətlinin 7-ci ildönümündə ilginç məlumatlar ortaya çıxdı

Ərəstun Oruçlu: "MTN-in keçmiş rəhbərliyi Rail Rzayevin qətlə bağlı çox ciddi şəkildə istintaq-əməliyyat tədbirlərinə cəlb olunmalıdır"

- Rail Rzayevin qətlə və ondan sonra baş verənler müəmmalarla zəngindir. Müdafiə naziri harada olmasından asılı olmayaraq orada iştirak etməli idi. Dəfni 1 gün təxirə saldırmaq nə çətin iş idi ki? Müdafiə naziri bu cinayətin araşdırılmasında israrlı olmalı idi, amma olmadı. Artıq Səfər Əbiyev ölkədə deyil və inanmıram ki, ona qətlə bağlı suallar vermək istəsələr belə, o, Azərbaycana gəlib məmnuniyyətlə istintaqın suallarına cavab vermək istəyər... Rail Rzayev qətlə yetirildi və Azərbaycanın hərbi əməkdaşlıq vektoru yenidən Rusiyaya yönəldi. Bundan sonra Rusiya Azərbaycanı bir sıra müasir silahlar da satdı. Azərbaycan-Rusiya hərbi əməkdaşlığının həcmi artdı.

- Bu həcmi faizlə ifadə etsək, hansı rəqəm səsləndirilə bilər?

- Bəzən 90-92% rəqəmləri səsləndirilir. Düşünürəm ki, daha artıqdır. Bundan əvvəl isə bu rəqəm çox aşağı idi. Bəzən-birə vəziyyət Rusiya ilə əməkdaşlığın xeyrinə dəyişdi. Deməli, bu hadisənin baş verməsinə silah bazarı uğrunda gedən mübarizənin də təsiri olmamış deyil və bəlkə də elə əsas səbəb bu olub.

- Sizcə, bu qətlə əks-sədası siyasi sferada hiss edilirdimi?

- Belə bir qətlə həyata keçirilməsi həm də siyasi mesajlar verirdiyi deməkdir.

- Rail Rzayevin qətlindən sonrakı istintaq hərəkətləri adekvat idimi?

- Qətləndirildikdən sonra baş verənlər əsasən qətlə motivasiyadan və sifarişçisindən diqqətə yönəldirməyə xidmət edirdi. Çox ziddiyyətli məlumatlar səsləndirildi. Qətlə az qala şəxsi motivlərlə bağlayırdılar. Azərbaycanın xarici partnyorları ilə bağlayırdılar. Geniş, əhatəli bir spektrdə ən müxtəlif versiyalar səsləndirilirdi. Maraqlı məqam da bu idi ki, məsələnin araşdırılmasında önəmli rol

niş rakursda əməkdaşlıq ediblər. Bütün fəaliyyətləri dövründə Azərbaycanın maraqları ən axırıncı yerdə olub.

- Belə başa düşmək olar ki, Eldar Mahmudov Rail Rzayevin qətləndirilməsinin açılmasında üçün fəaliyyət göstərmişdir?

- Mümkündür ki, MTN xaricdən aldığı sifariş əsasında bu cinayətin məhz gizlədilməsində maraqlı olub. MTN ola bilsin ki, cinayət haqda kifayət qədər məlumatlı olub, amma bu məlumatı üzə çıxarmayıb. Ona görə də 4 çaşdırıcı və bir-birinə zidd "versiya" ortaya atıldı. Milli təhlükəsizlik nazirinin səsləndirdiyi ən güclü versiya qətlə meişət zəminində törədilə bilməsi ehtimalı idi.

- Eldar Mahmudov qətlə xarici qüvvənin törətməsi versiyasını da səsləndirmişdi. Sizcə, hansı xarici qüvvədən söhbət gedirdi?

- Məsələ də ondadır ki, əgər nazir xarici qüvvə versiyasını səsləndirirsə, niyə görə istintaqa həmin xarici qüvvə ilə bağlı toplanan materiallar təqdim olunmayıb? Təqdim olunubsa, niyə araşdırma aparılmadı? Bilirsiniz ki, Eldar Mahmudov MTN rəhbərliyinə gələndən sonra "Qara Kəmə" əməliyyatı keçirildi. Bir şou çəkildilər, Hacı Məmmədovdan ələ keçirməz qanqster düzəldib cəmiyyətə təqdim etdilər. Hacı Məmmədov 2005-ci ildə həbs olunub mühakimə edildikdən sonra onu MTN-in istintaq təcrüdəsində saxladılar. Üstəlik, qanunvericiliyə dəyişiklik edilməsinə nail olub MTN-in istintaq təcrüdəsinə cəza-çəkmə müəssisəsi statusu verildilər. Bir çox cinayətləri Hacı Məmmədovun ayağına yazdılar. Onun törətdiyi cinayətlərlə yanaşı, törətmədiklərini də boynuna almasına nail oldular.

- Belə cinayətlərdən biri də "Monitor" jurnalının baş redaktoru Elmar Hüseynovun qətləndirilməsi Hacı Məmmədovun boynuna qoyulması

vin qətlindən əvvəl müvafiq dövlət orqanlarında belə bir hadisənin baş verəcəyi haqda məlumat olub. MTN-in keçmiş rəhbərliyi Rail Rzayevin qətlə bağlı çox ciddi şəkildə istintaq-əməliyyat tədbirlərinə cəlb olunmalıdır. Rail Rzayevin qətlindən əvvəl onun ətrafında həyata keçirilmiş əməliyyatlar, onunla əlaqəli izləmələr, dinləmələrlə bağlı çox ciddi sorğu-sualar aparılmalıdır. MTN-in müvafiq qurumlarında araşdırmalar aparılmalıdır. Düşünürəm ki, bu halda bir çox məsələlərə aydınlıq gələcək və Rail Rzayevin qətlə bağlı meydana çıxan sualların cavabları da aydınlaşacaq.

- Xatırlayırsınızsa, Rail Rzayevi Eldar Mahmudovun evvanının altında, çoxsaylı nəzarət kameralarının "gözü" qarşısında qətlə yetirmişdilər. Belə bir halda Azərbaycan istintaqçılarının acizlik göstərərək ortaya konkret nəticə çıxarmaması qeyri-professionallığın göstəricisidir, yoxsa başqa səbəblər var?

- Kameraların mövcud olduğu sahədə ölkənin hava məkanına nəzarət edən bir generalın qətlindən söhbət gedirsə,

bunlar diqqəti məsələnin mahiyyətindən yayındırmaq üçün ortaya atıldı. Rail Rzayevin snayper öldürüb. Ona atəş snayper silahından açılıb. Snayper qəfildən gəlib haradasa oturub atəş açmır. Snayper qədər qurban izlənilib, onun hərəkət trayektoriyası, harada dayanacağı öyrənilib. Çünki snayper şəhərin ortasında haradan gəldi atəş açmır və aç da bilməz. Hədəfi harada vuracağını dəqiq bilir. Deməli, snayper Rail Rzayevin maşınının harada dayanacağını da dəqiq bilib. Çünki atəş hərəkətdə olan maşına açılmamışdı. Bütün bu hazırlıqlar müəyyən zaman tələb edir və bunu 1 nəfər öləmir. Heç bir halda snayper hazırlıqları tək görmür. O icraçıdır, müəyyən olunmuş zamanda və məkanda gəlib qətlə icra edir. Yeni cinayətdə digər iştirakçılar da olub. O şəxslər kimlər olub? Niyə özlərini bu qədər sərbəst aparıblar?

- Rail Rzayevin qətlindən sonra Müdafiə Nazirliyinin digər general Nəcməddin Sadiqov olduca sensasion sayıla biləcək açıqlama verdi. "Röyters"ə dedi ki, Rail Rzayevi qətləndirən əvvəl izləyiblər. Sizcə, niyə bu məsələ qətləndirilməyib, müvafiq tədbir görülməyib?

- Rail Rzayevin qətlə bağlı Müdafiə Nazirliyinin heç bir rəsmisinin sözlərinin səmimiyyətinə inanmaq olmaz. Amma haqlı sualdır. Əgər Rail Rzayev izlənilirsə və bunu Nəcməddin Sadiqov deyirsə, niyə məsələ prezidentə mürüzə olunmayıb? Nəyə görə Təhlükəsizlik Şurasının müzakirəsinə çıxarılmayıb? Söhbət həm də onlarla yüksək MTN rəsmisinin istintaqa cəlb olunması və həbsə alınmasından gedirdi. 1 nəfər müəmmal şəkildə guya intihar etdi. Nəyə görə onları adi bir istintaq təcrüdəsində saxlayırlar? Axı yeni yaradılmış DTX-nin istintaq təcrüdəsində kifayət qədər etibarlıdır. Nəyə görə bu qədər yüksək çinli MTN-çi həbsdə olduğu bir vaxtda Eldar Mahmudov hələ də istintaqa cəlb olunmayıb, onun və yaxınlarının İran xüsusi xidmət orqanları ilə əməkdaşlığını araşdırmayıb?

- Rail Rzayevin qətlindən sonra fakt üzrə Cinayət Məcəlləsinin 120.2.3-cü - zərərçəkmiş şəxsin xidməti vəziyyətini və ya ictimai borcunu yerinə yetirməsi ilə əlaqədar

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Ötən ilin noyabrında yaşanan "Su 24" insidenti ilə Türkiyə-Rusiya münasibətlərində yaranan böhran davam edir. Lakin iki ölkə arasında diplomatik əlaqələr aşağı səviyyəyə endirilsə də, o da var ki, səfirlər hələ ki geri çağırılmayıb. Bununla belə, Ankara və Moskva rəsmiləri arasında sərt ritorika dəyişməz qalır və bu ritorika istər-istəməz Azərbaycanın da yer aldığı Güney Qafqaza və təbii ki, həm də Dağlıq Qarabağ konfliktini ətrafındakı duruma neqativ təsir edir.

Səbəb aydındır - Güney Qafqazda iki regional gücün maraqları ciddi surətdə toqquşur - xüsusən də məlum insidentdən sonra. Bəzi iddialarına görə, Moskva və Ankara artıq bölgədə nüfuz uğrunda gizli-açıq mübarizəni şiddətləndirib.

"Türkiyə Rusiyani Qafqazdan çıxarmaq üçün müharibəyə hazırlaşır". Belə bir sensasiyalı iddia ilə bu arada "Foreign Affairs" nəşri çıxış edib (publika.az). Nəşr qeyd edir ki, Türkiyə, sadəcə, Birləşmiş Ştatlardan bundan ötrü zəmanət gözləyir. Sitat: "Hər şeydən əvvəl bu həmlə boğazlarda və Dağlıq Qarabağ münaqişəsində təşəbbüsü ələ almaq məqsədi daşıyır. Bunun üçün Qarabağda ölüm-dirim müharibəsi başlaya bilər, hansı ki, artıq belə bir vəziyyət yetişib".

"Foreign Affairs" daha sonra bu xüsusda iddia edib ki, **Ərdoğan Türkiyə-Gürcüstan-Azərbaycan hərbi ittifaqını gücləndirəcək**: "Bu ittifaq Rusiyanın tamamilə Qafqaz-

dan sıxışdırılıb çıxarılmasına, dolayısı ilə NATO-nun bölgəni təsir dairəsinə almasına səbəb ola bilər. Azərbaycan Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların qaytarılması qarşılığında buna hazırdır. Xüsusilə prosesdə Türkiyə varsa, Bakı "yox" deməyəcək. Ermənistan əraziləri qaytarmaq istəməsə də, iqtisadi yardım qarşılığında buna məcbur olacaq".

Nəşr Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın fevralın 18-nə planlaşdırılan Bakı səfərində bu və digər mühüm məsələlərin müzakirə ediləcəyini də iddia edib. Yeri gəlmişkən, səfər analitiklər tərəfindən bir sıra başqa mühüm aspektlərdən də şərh edilməkdədir. Söhbət həmçinin səfər çərçivəsində Gürcüstan və Türkiyədən keçəcək TANAP qaz layihəsinin inşasının sürətləndirilməsi və bu iki ölkənin, ümumən bölgənin Rusiyadan qaz asılılığını minimuma endirməklə bağlı müzakirələrə gedir. Sözsüz ki, Türkiyə-Rusiya gərginliyi fonunda regional təhlükəsizliyin

"Status-kvonun qalması - birbaşa müharibəyə aparan yoldur..."

Rusiya-Türkiyə rəqabəti yeni Qarabağ savaşı riskini artırıb; Ərdoğanın Bakı səfərində regional təhlükəsizliyə təhdidlərə də aydınlıq gələ bilər; rusiyalı şərhçi: "Kreml Dağlıq Qarabağ kartından hələ çox istifadə edəcək..."

başqa aspektləri də diqqətdə olacaq.

Bir şey dəqiqdir ki, Qarabağ ittifafının dondurulmuş vəziyyətdə qalması münaqişə tərəfləri - Azərbaycan və Ermənistanla yanaşı, ona cəlb olunan Rusiya, Türkiyə və Qərbə də yaxşı heç nə vəd eləmir. "Dondurulmuş münaqişələri bənzətlərlə bənzətmək olar". Belə bir fikri **politoloq Qabil Hüseynli** konflikt ətrafında artan müharibə ehtimallarını şərh edərkən söyləyib.

Onun sözlərinə görə, **postsovet məkanında münaqişələrin dondurulmuş vəziyyətdə saxlanması ən çox Rusiyanın əlinə işləyir**: "Konfliktin nizamlanmasında beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətinə məhz Rusiya maneə yaradır. Kremlə bu problemin həlli sərf eləmir.

Dondurulmuş konfliktlər iqtisadi və ticari əlaqələri iflic etməklə regional təhlükə yaradır və istənilən an alovlanmaq üçün münbit zəmin yaradır. Qarabağ ittifafı isə artıq barıt çəlləyinə çevrilib. Bu münaqişə hər an alovlanmağa və iri Qərb layihələrini - Bakı-Ceyhan neft, Bakı-Ərzurum qaz kəmərlərini, habelə Avropa və Asiya arasında inşası planlaşdırılan nəqliyyat dəhlizini təhlükə altına qoya bilər. Moskva və İrəvanın sta-

tus-kvonu saxlamaq istəyi - müharibəyə aparan birbaşa yoldur. Qərb bunu yaxşı başa düşür və o üzdən də Dağlıq Qarabağ problemini dondurulmuş münaqişə vəziyyətindən çıxarmağa çalışır".

"Şərq sərhədlərimizdə dondurulmuş və davam edən münaqişələr (Dağlıq Qarabağ və s.) Avropanın birliyinə və sabitliyinə real təhdid təşkil edir". Bunu isə **AŞ PA-nın yeni prezidenti Pedro Aqramunt Bolqarıstanın paytaxtı Sofiyada keçirilən milli parlamentlərin xarici işlər komitələri sədrlərinin konfransında deyib**. "Barışq və Avropanın birləşməsi prosesi 1989-cu ildə başladı, lakin fikir ayrılıqları son bir neçə ildə yarandı", - deyə o qeyd edib.

Qarabağ münaqişəsi zonasında yeni müharibə riskləri barədə son vaxtlar rusiyalı müstəqil ekspertlər də tez-tez danışmağa və xəbərdarlıq etməyə başlayıblar. "Rusiya hələ Qarabağ kartından istifadə edəcək". Bu barədə **"Exo Moskva" radiosunun baş redaktoru Aleksey Venediktov BBC-nin "Üçüncü Dünya səfəri" ilə bağlı hazırladığı telefilm sənarisini şərh edərkən bildirib**.

Sitat: "Dünən mən Qorbaçovun köməkçisi olmuş Çernyayevin kitabını oxuyub

qurtardım. O, Qorbaçovun İtaliyaya səfərindən yazır. Artıq 90-cı və ya 91-ci ildir və o deyir: "Mən isterikani anlaya bilmirəm" - yazır. Niyə insanlar küçələrə tökülüşüb?.. Onlar qarşılayır, "Ura" qışqırır, maşının üstünə atılırdılar... Qadınlar xəz geyimdədir, yeni bu, fəhlə sinfi deyil. Sonra anladım ki, onlar bizdən real olaraq qorxmuşlar, real olaraq bombaya qarşı sığınacaq tikirmişlər... Biz isə hələ də "hi-hi, ha-ha". Onlar real olaraq sığınacaq tikir, sovet qoşunlarından qorxmuşlar. Qorbaçov isə bu qorxunu götürdü".

Rusiyalı tanınmış siyasi şərhçi ardınca bir qədər ironik şəkildə əlavə edib: "İndi də eyni mənzərədir - indi burada gördüyünüz mümkün. Görəndə ki, arxanda Osetiya, Abxaziya, Krım, Dnestriya və Qarabağ var... Biz hələ Qarabağ kartın-

dan istifadə edəcəyik. Qoy orada İlham Heydəroviç öz türk dostları ilə unutmasın ki, biz istənilən an orada gərginlik yarada bilərik. Biz hələ bu kartla oynayacağıq. Bizdən ötrü yerli əhali tamamilə əhəmiyyətsizdir - bunu unudun. Biz özümüzün patriotik, geosiyasi problemlərini həm də bax, bu yolla həll edirik".

Xatırladaq ki, bu yaxınlarda Britaniya telekanalı BBC öz efrində "Üçüncü dünya müharibəsi. Komanda məntəqəsindən baxış" filmi göstərmişdir. Ssenariyə əsasən, Rusiya Baltıqyanı ölkələrə müdaxilə edir və ABŞ və Böyük Britaniya ilə konfliktə girir, nəticədə dünya nüvə fəlakəti astanası-

İran səfiri: "Qarabağ münaqişəsinin dinc həllinin tərəfdarıyım..."

İran Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dialoq yolu ilə tənzimlənməsinin tərəfdarıdır. Bunu İranın Ermənistandakı səfiri Seyid Kazem Sacadi erməni nəşrinə müsahibəsində bildirib (APA). "Hər zaman bəyan etmişik ki, problem dialoq yolu ilə həll edilməlidir. İran həmişə dialoq tərəfdarı olub", - deyə o qeyd edib.

Diplomat onu da bildirib ki, Tehranın nüvə proqramı ilə bağlı aparılan danışıqlarda İran problemlərinin dialoq yolu ilə həll edilə biləcəyini nümayiş etdirib. Lakin əfsuslar olsun ki,

İrəvanın nüvə dosyesi məsələsində yekdillik nümayiş etdirən Qərb və Rusiya Qarabağ məsələsində konstruktiv əməkdaşlıqdan xeyli uzaqdır.

"İmişlidə ərəblər öz günahları üzündən ölüblər"

"İmişlinin Xəlifəli kəndində ərəblərin qəzaya düşməsinə səbəb onların avtomobili düzgün idarə etməmələri olub". Bu fikri musavat.com-a açıqlamasında Xəlifəli kəndinin polis sahə inspektoru Hüseyn Bayramov söyləyib. O bildirib ki, ərəblər yolsuzluq şəraitində avtomobili idarə etdikləri zaman sürüşüb su kanalına düşüblər:

"Yəni hadisə sırf həmin bir qrup ərəb mənşəli vətəndaşın özlərinin günahı hesabına başa gəlib. Ərazi-də prokurorluğun əməkdaşları araşdırma aparırlar".

Rayon sakinləri isə bildirdilər ki, ümumiyyətlə, İmişlinin çöl sahəsində ərəblərə tez-tez rast gəlinir. Sakinlərin sözlərinə görə, onlar adətən ov etmək üçün bu ərazilərə gəlirlər.

Qeyd edək ki, 8 fevral tarixində gecə saatlarında

bir qrup ərəb mənşəli vətəndaşın İmişli rayonunun Xəlifəli kəndinin çöl sahəsində ov edərkən idarə etdikləri "Toyota Prado" markalı avtomobil su kanalına düşüb. Nəticədə avtomobilin sürücüsü, 45 yaşlı Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşı Salam Əli Əlmari və sərnəşin, Qətər vətəndaşı, 37 yaşlı Misali Zeyd Əli Subuhi suda boğularaq ölüblər.

Əli RAİS

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəliyi)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Xaçmazda sərxoş sürücü avtobusu ağaca çırpdı

Xaçmaz rayonunda 7 nəfərin xəsarət alması ilə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Hadisə Gəndob-Yalama yolunun 28-ci km-də, rayonun Fərzəlioba kəndi ərazində qeydə alınıb. Belə ki, Xudayevdiyev Allahverdi Tağı oğlunun idarə etdiyi, Xaçmaz-Xudat marşrutu üzrə işləyən sərnəşin avtobusu yoldan çıxıb və ağaca çırpılıb.

Hadisə nəticəsində sürücü ilə yanısı 6 sərnəşin xəsarət alıb. Xəsarət alanlardan biri - 27 yaşlı Xudat sakini Mahmudova Durnaxanım Balabəy qızı hamilə qadındır. Qəza nəticəsində onun körpəsi ana bətnində ölüb. Xəsarət alanlar Xaçmaz Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib. İlkin ehtimala görə, qəzaya səbəb sürücünün sərxoş olması olub.

Hazırda faktla bağlı Baş Dövlət Yol Polis İdarəsində (BDYPI) araşdırma aparılır.

Bakıda intihar edən gənc qızın sevgilisi istintaqa cəlb olunub

Bakıda gənc qızın intihar etməsi hadisəsi ilə bağlı bəzi təfərrüatlar məlum olub. "Report"un əldə etdiyi məlumata görə, 1993-cü il təvəllüdü Nərgiz Vahabovanın sevgilisi olmuş 33 yaşlı B.Ə. istintaqa cəlb edilib. Məlum olub ki, B.Ə. ailəli olub. O, bir müddət əvvəl məhz N.Vahabovaya görə həyat yoldaşından boşanıb.

Bununla yanaşı, o da məlum olub ki, N.Vahabovanın anası onların evlənmələrinə razı olmayıb.

Azərbaycan Kooperasiya Universitetinin maliyyə fakültəsində təhsil alan N.Vahabovanın təhsil haqqını ödəyə bilmədiyini də məlum olub.

Onun sevgilisi ilə bağlı yaranmış durum və maddi problemlərlə bağlı intihar etdiyi ehtimal edilir.

Nərgiz Vahabova

Krımada 9 azərbaycanlı fahişə yaxalanıb

2 həftədə Rusiyanın ilhaq etdiyi Krımada fahişəliklə məşğul olan 9 Azərbaycan vətəndaşı saxlanılıb. Modern.az saytı Rusiya KİV-nə istinadən xəbər verir ki, Simferopol şəhərində saxlanılan qadınlar barədə inzibati akt tərtib olunub.

Yerli hüquq-mühafizə orqanları isə son aylarda MDB ölkələrindən, xüsusən Azərbaycan və Özbəkistandan yarımadaya fahişəliklə məşğul olmaq üçün üz tutan qadınların sayının kəskin şəkildə artdığını bildirir.

Montində, Nərimanov Məhkəməsinin həyətində 2 maşınlaq daş qaraj satılır.

Obyekt kimi də istifadə etmək olar. Pultla idarə olunan jalüz qapıları var. Tavanı lambrin, döşəməsi tametdir. Ayrılıqda da istifadəyə yararır. Sahibindən satılır, qiyməti bazar qiymətindən ucuz. Sənədi var.

Əlaqə nömrəsi (050) 264 49 99

"Qara Rəhilə"yə hökm oxundu

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində cibgirliklə məşğul olmaqda təqsirləndirilən Rəhilə İsmayılova, onun ailə üzvləri - Məleykə Şamilova, Natəvan Şamilova, Mətanət Şamilova və Məcid Şamilovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb.

Virtualaz.org saytının əldə etdiyi xəbərə görə, prosese hakim Əfqan Hacıyev sədrlik edib. Prosesdə hökm oxunub. Hökmə görə, R.İsmayılova 4 il, M.Şamilov 4 il 4 ay, Məleykə Şamilova 6 il, N.Şamilova 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Təqsirləndirilən Natəvan Şamilova məhkəmə zalında həbs edilib. Həbsdə olan Mətanət Şamilova isə azadlığa buraxılıb. O, 2 min manat məbləğində cərimə olunub.

Qeyd edək ki, Sumqayıt şəhər sakini, 1954-cü il təvəllüdü Rəhilə İsmayılova Sumqayıt və Bakıda çoxsaylı oğurluq və cibgirlik eməlləri törətməkdə təqsirli bilinir.

R.İsmayılova sonuncu dəfə 2012-ci ildə Nəsimi Rayon Məhkəməsinin hökmü ilə 2 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. O, 2014-cü ilin may ayında azadlığa buraxılıb. Amma cəmi 3 ay azadlıqda qala bilib. R.İsmayılova "oğru" aləmində "Qara Rəhilə" kimi tanınır. R.İsmayılova əvvəllər də cibgirlik və narkotik maddə saxlamaqda ittiham olunaraq 10 dəfədən artıq məhkumluq həyatı yaşayıb.

"Qara Rəhilə" və onunla birgə həbs olunan şəxslərin eməllərindən zərər çəkənlərin sayı 15 nəfərdir.

Təqsirləndirilən şəxslər Cinayət Məcəlləsinin 177.2.1 (oğurluq), 234 (narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi), 180 (soyğunçuluq) və 326-cı (rəsmi sənədləri, ştampları, möhürləri oğurlama və ya məhv etmə) maddələri ilə ittiham olunurlar.

16 yaşlı oğlan itkin düşüb

Bakı şəhər sakini itkin düşüb. "Report" xəbər verir ki, Maştağa qəsəbəsində yaşayan 2000-ci il təvəllüdü Ağayev Elsevər Çingiz oğlu fevralın 8-də saat 11.00 radələrində evdən çıxıb və bir daha geri qayıtmayıb.

Hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən E.Ağayevin axtarışlarına başlanılıb.

74 yaşlı qadına qarşı 75 min dollarlıq dələduzluq edilib

Bakı şəhər sakiniyə qarşı dələduzluq edilib. "Report"un xəbərinə görə, 74 yaşlı Məmmədova Sona Ələkbər qızı hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edərək 2008-ci ildə İldırım adlı şəxsin onun Azadlıq prospekti ev 14/170-də yerləşən mənzilini girov qoyaraq "Unibank" ASC-dən 75 min ABŞ dolları pul götürdüyünü deyib. O bildirib ki, həmin şəxsin bankın pulunu qaytarmır. Bu səbəbdən də bank qadının mənzilini əlindən ala bilər.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Qadın tanışını bıçaqladı

Münaqişə zamanında T.Hüseynova tanışına bıçaqla xəsarət yetirib. Musavat.com Daxili İşlər Nazirliyinin saytına istinadən xəbər verir ki, fevralın 9-da paytaxtın Sabunçu qəsəbəsində yaşayan Tamaşa Hüseynova evində münaqişə zamanında tanışısı Vüsal Səmədova bıçaqla xəsarət yetirib.

Suraxanı RPI 31-ci PB əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində T.Hüseynova tutulub.

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gjozləmədən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

Duz gündəlik qida rasionumuza daxil olan çox önəmli məhsuldur. Yeməklərimizi duzsuz təsəvvür etmək çətindir. Xörək duzundan həddən ziyadə istifadə təhlükəli sayılsa da, ondan tam imtina da həkimlərə görə doğru deyil və sağlamlığa zərərliyədir.

Ancaq son vaxtlar insan səhəti üçün zərərli olan və yodsuz duzların satışda olması kimi faktlar insanlarda bir qədər çəşqinlik yaradıb. Yod tez buxarlanan maddə olduğundan, mütəxəssislər yodun duzlarda çox qalma ehtimalının olmadığını bildirirlər. Yodsuz duzlar isə təhlükəli sayılır. Belə ki, aparılan araşdırmalara görə, uşaqlarda yod çatışmazlığı boyun uzanmaması, zehnin az işləməsi, öyrənmə qabiliyyətinin azalması, qəbul etmə və öyrənmə qabiliyyətinin azalması kimi problemlər yaradır. Yetkinlərdə isə trioid, xərcəng riskinin artması kimi nəticələr qaçılmaz hala gəlir.

Duz alarkən ilk öncə onun istehsal tarixinə və saxlanma müddətinə diqqət yetirilməlidir. Yodlaşdırılan duzun yararlılığı müddəti kalium yodidinin istifadəsi zamanı 6 ay, kalium yodatın istifadəsi zamanı isə 9 ay müəyyən edilib. Duzda yodun kütlə payı 40+10 mq/q olmalıdır. Yodlaşdırılmış duzu quru, sərin və qaranlıq yerdə, qapağı bağlı qablarında saxlamaq lazımdır. Normal bir insanın gündəlik duz tələbatı əslində 5 qram olmalıdır. Ancaq araşdırma zamanı məlum olub ki, marketlərdən qida alan insanlar ortalama olaraq 18 qram duz qəbul edirlər. Bu da həkimlərin tövsiyəsindən 3,5 qat çoxdur. Mütəxəssislər bir çox xəstəliklərin xüsusilə də ürək-damar xəstəliklərinin, və xolesterolun yaranmasında ən böyük səbəb olaraq duzu göstərirlər.

Hazırda satışda müxtəlif qiymətə müxtəlif növ duzlar satılır. Məsələn, "Bizim duz" 45

Xörək duzu - yeməklər onsuz, o da yeməksiz dəyəərə minməz

Satışdakı qida duzları haqda hər şeyi bilirikmi?..

qəpik, "Azərduz" 63 qəpik, pendir və turşu üçün nəzərdə tutulan "Salute" duzlarının 3 kiloqramı 94 qəpik, "Salute" xörək duzu 37 qəpik, "Naxçıvan duzu" 80 qəpiyədir. Satıcılar satışda daha çox yerli duzların olduğunu, xaric istehsalı olan duzların satılmadığını deyirlər: "Azərbaycanın zəngin duzu var. Xarıcdan gətirilən duzlara ehtiyacımız yoxdur. Duzların əksəriyyəti də yodlaşdırılıb".

İnsan səhəti üçün zərərli olan duzların satışına gəlincə isə satıcı bunun həqiqətə uyğun olmadığını dedi: "Başqa mağazalarda deyə bilmərəm ki, bu hallar var. Amma mən rast gəlməmişəm. Biz hətta turşu üçün istifadə edilən duzu ayrı,

süfrə üçün istifadə edilən duzu ayrı qoyuruq. Qar yağan zaman yollara səpilən duzlar isə mağazada yer almır".

Ümumiyyətlə, duzlar ölçüsünə, formasına, rənginə və dadına görə müxtəlifdir. Məsələn, bu duz növlərindən biri də niz duzudur. Bu duz Günəşlə zənginləşdirilmiş duzlu sudan hasil edilir. Duz dəniz suyunun sahəyə tökülən yerlərdən yığılır, qurudulur, bəzən yenidən kristallaşdırılır. Narın xörək duzu isə qida duzudur. Bir qayda olaraq daş və ya çöküntü məhsulüdür. İkinci variant maksimum dərəcədə təmiz sayılır. Duzlu suyun dəfələrlə yenidən kristallaşması nəticəsində əldə edilir və duzdan savayı tərkibi-

nə çox az bir şey daxildir. Ağ xörək duzunun təmizliyi 97 faizdən az deyil.

Xörək duzu maksimum dərəcədə təmiz duzlu dada malikdir, bu onun eyni zamanda həm müsbət, həm də mənfi tərəfləridir. Müsbət tərəfi odur ki, onun vasitəsi ilə hazırlanma zamanı dəqiq dozlaşdırma miqdarını təyin etmək olur. Mənfi cəhəti yastı və biröçülü dadıdır. Xörək duzu mineral duzla bərabər ən ucuz duz növlərindən hesab edilir. Sürtmə duz adı xörək duzunun özəl halıdır. Adı duzdan fərqi dənələrinin bir qədər iri olması və kristallarının formasıdır.

Xüsusi buğa vermə prosesi nəticəsində hissəcikləri yastı və piramidaşəkilli formada alınır. Daha çox Amerikada istehsal olunan bu duz növü peşəkar mətbəxlərdə sənaye standartına çevrilib. Dadına görə adı xörək duzundan fərqlənir. Ancaq bu duz növü heç vaxt yodlaşdırılmır. Sürtmə adı ona görə verilib ki, bu duzun vasitəsi ilə sürtərək üzərində olan qan qalıqlarını təmizləyirlər.

Daş duz adı altında daha çox saxta üsulu ilə əldə edilən ağ xörək duzu başa düşülür. Daş duzdan həmçinin texniki məqsədlər üçün, məsələn, hovuzu duzlamaq və ya yollara tökmək məqsədilə istifadə edilir.

"Fleur de sel" isə bir çox baş-aşpaqlar və adi istehlakçılar tərəfindən qiymətləndirilən lopa şəklində olan duz növüdür. Tərənişi, forması, zahiri görünüşü, rütubətliyi və duzluluq dərəcəsi ilə digərlərindən fərqlənir.

Ətirli duz növlərinin isə sayı çoxdur və onların hamısı insan tərəfindən yaradılıb. Bu cür duz istənilən mənbədən əldə edilə bilər, əsas məqsədi iki funksiyaya yerinə yetirməkdir: yeməyi duzlu və ətirli etmək. Bunun üçün duza müxtəlif əlavələr qatılır və müəyyən lazımi dəyişikliklər edilir (misal üçün, hisə verilmə). Əlavələr müxtəlif növ ola bilər: güllər, ədviyyatlar, otlar, giləmeyvələr və hətta şərab.

Bu cür duzlardan biri qara cümə axşamı duzudur, kifayət qədər mürəkkəb manipulyasiyanın nəticəsidir. Əvvəllər bu duz mərasim duzu hesab edilirdi (çəhrayı Havay duzu kimi), indi o qeyri-adi dad keyfiyyətlərinə görə mətbəxlərdə tez-tez istifadə olunur. Bundan başqa, çoxlu növdə dəniz duzu, maldon duzu, qara, çəhrayı Himalay duzu, çəhrayı Havay duz növləri var.

□ Günel MANAFLI
Fotolar müəllifindir

Ölkə psixoloji devalvasiyadan çıxma bildimi?

Cəmiyyət 21 dekabr devalvasiyasında ciddi şok yaşadı. Devalvasiyanın ilk günlərində insanların aldığı zərbənin təsiri özünü daha aqressiv, daha həssas şəkildə göstərdi. Biz bunu bölgələrdə yaşanan etiraz aksiyaları fonunda da aydın gördük. İndi isə artıq cəmiyyət nisbətən sakitləşib. Bazarlarda bahalaşma davam etsə də, insanlar buna daha sakit reaksiya göstərirlər.

Müharibə dövründə olduğu kimi, ilk atılan bomba daha böyük ajiotaj yaradır. Sonra isə insanlar atəş səsləri altında yaşamağa öyrəşirlər. Bəs görəsən, hazırda cəmiyyət devalvasiyanın şokundan çıxma bilibmi?

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu "Yeni Məsavət"ə açıqlamasında bildirdi ki, bu məsələyə ümumi deyil, differensial yanaşmaq lazımdır: "Müəyyən təbəqələrdə artıq devalvasiyanın yaratdığı psixoloji gərginlik keçib. Ancaq müəyyən bir təbəqədə var ki, onlarda hələ keçməyib. Bu sərəya iş yerlərini itirmək təhlükəsi altında olanlar və banklara dollarla kreditləri olanlar da daxildir. Bir çox təbəqələr artıq müəyyən zəruri ərzaq mallarının çox da qalxmadığını, özələrinin də onları almaq imkanına malik olduqlarını görüb sakitləşiblər. Lakin daha çox dollarla kreditləri olanlar gərgin vəziyyətdədir.

Ancaq ümumilikdə cəmiyyətdə gərginlik nisbətən sakitləşib. Əvvəlki çəşqinlik azalıb. Bir ay öncəki vəziyyətlə müqayisədə insanlar da ümidlidir".

Psixoloq Azad İsadadə isə bildirdi ki, cəmiyyət neqativ proqnozları qəbul etsə də, fərdlər onu özündən uzaqlaşdırmağa çalışır: "Hazırda vəziyyət ondan ibarətdir ki, insanlar növbəti devalvasiyanı gözləyirlər. Ancaq sırf psixoloji baxım-

dan məsələyə yanaşsaq, onu deyə bilərik ki, insanlar pis xəbəri hər zaman özündən uzaqlaşdırmağa çalışırlar. Bəzi insanlar da var ki, pis xəbəri daha da şişdirirlər. Ancaq ümumilikdə cəmiyyət ümidlə yaşadıqına görə düşünür ki, bu hadisə pis olsa da, bizə toxunmayacaq. Yeni devalvasiya bizim də yaxınımızda olacaq, ancaq bizə toxunmayacaq. İndi biz həmin mərhələni yaşayırıq ki, insanlar növbəti hadisələrin daha müsbət olacağına inanır. Bu, aldadıcı bir hissiyyət deyil, əksinə, real xilas etmə

hissiyətdir. Onun nəticəsində insanlar mənfi hadisələri də özlərindən uzaqlaşdırırlar".

Psixoloqun sözlərinə görə, devalvasiya cəmiyyət üçün heç də kiçik bir problem deyil, ancaq biz artıq ona neytral yanaşırıq: "Ancaq bu o demək deyil ki, biz rahatıq. Hər an gözləyirik ki, nəsə mənfi bir hadisə baş verə bilər. Cəmiyyət sadəcə gözləyir ki, nə isə baş verə bilər. Nə vaxtsa yenidən belə bir hadisə baş versə, bu şüuraltı gərginlik fəsadlara səbəb ola bilər".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

AZAL İdman Klubu ləğv olunub

AZAL İdman Klubu ləğv olunub. "Report"un Vergilər Nazirliyinə istinadən verdiyi məlumata görə, kreditör tələblərini iki ay ərzində Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanında yerləşən AZAL İdman Klubuna ünvanlaya bilərlər.

Klub Azərbaycanın ağırliqqaldırma üzrə yığma komandasının bazası sayılırdı. Burada digər növlər üzrə bölmələr də fəaliyyət göstərirdi. AZAL fəaliyyətini 2014-cü ilin aprelində dayandırmışdı. Səbəb kimi klubda məşğul olan çoxlu sayda ağırliqqaldırmanın dopinq-testdən keçmə bilməmələri göstərilmişdi. Klubun direktoru İsgəndər Əsgərov idi.

Qeyd edək ki, AZAL idman klubunun ləğvinə baxmayaraq, eyniadlı futbol klubu fəaliyyətini davam etdirir. Futbol komandası ev oyunlarını "AZAL Arena"da keçirir.

MÜSAVAT

Son səhifə

N 32 (6353) 11 fevral 2016

6 gün qarın altında qaldı

Hindistanın Siachen bölgəsində baş verən qar uçqunu zamanı 8 metrlik qar yığıntısının altında qalan əsgər fəlakətdən 6 gün sonra xilas edildi. 5 min 900 metr yüksəklikdə mənfi 45 mənfi dərəcə soyuqda 6 gün qarın altında qalan Hanamantappa Koppadi tapan əsgər yoldaşları onun nəbzinin atdığını gördükləri zaman şoka düşdüklerini deyiblər. Koppadin qar təbəqəsinin altında qalan hava boşluğu səbəbindən yaşaya bildiyi açıqlanıb. Sözügedən bölgədə qar və torpaq sürüşməsi 8 min əsgərin həyatını itirməsinə səbəb olub.

"iPhone 7"nin yeni görüntüsü

"Apple"nin səbirsizliklə gözlənilən modelinin yeni foto-ları yayılıb. ANS PRESS-in məlumatına görə, söhbət "iPhone 7"dən gedir. Yeni modelin bu ilin sentyabr ayında təqdim edilməsi gözlənilir. Ancaq təqdimatdan önce onlarla konsepti internetdə yayılıb. Yeni konseptdə isə smartfon çərçivəsiz görüntüsü ilə olduqca diqqətçəkici dizayna malikdir. Telefonun görüntüsünü dizayner Eduardo Guerrero paylaşılıb. Yeni dizayn "Bənzer boy, daha böyük ekran" şüarı ilə hazırlanıb. Dizayner eyni zamanda naqilsiz elektrik çərçivəni texnologiyasının da yeni modeldə ola biləcəyini istisna etməyib. Əslində "Apple" yeni modeldə bir o qədər də çox dəyişiklik etməyib - o, "iPhone 6S"dən bir o qədər də fərqlənmir. İlk görünüşə görə "Apple" fanatlarının ən çox gözlədiyi çərçivəsiz ekran dizaynı yaxın zamanda satışda olacaq. Telefonun ölçüləri 5.51 x 2.63 x 0.25 düym olacaq dizayn edilib, üzərində ancaq bir düymə - "Home" var. iOS 10 sistemi olacaq model daha öncəki versiyalar kimi 16, 64 və 128 GB daxili yaddaşa hazırlanacaq.

25 ildir qum yeyir

Hindistanda 25 ildir qum və daş yeyən adam görünəri hey-rətə salır. Çəroz hesab edərək qum və daş yeyən kişi heç xəstələnmədiyini deyir. 45 yaşlı kişinin qəribə adəti kəndlilərin ona "qum adam" adı verməsinə səbəb olub. "Qum adam" bu adəti haqqında bəzi açıqlamalar verib: "Gənc yaşda daş yeməyə başlamışdım. Qumun içindəki minerallar mənə enerji verir. Dışlərimlə ən sərt qaya parçalarını belə çey-nəyə bilərəm".

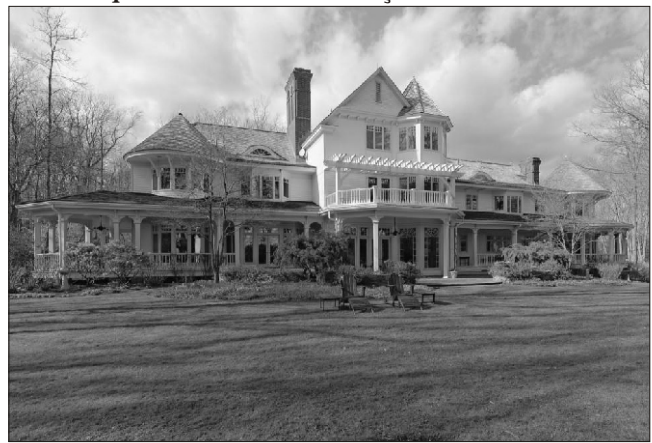

Hindistanın Uttar Prades adlı bölgəsindəki həkimlər onun "pica" adlı xəstəlikdən əziyyət çəkdiyini deyirlər. Bu xəstəliyin daşıyıcıları yeyilməyən əşyaları yemək istəyirlər. Hindli kişi bəzən qum tapmadığı zaman qonşuların divarlarını oyduğunu de-

yir. Dostları onu bu adətindən heç bir nəticə əldə edə bilmə-vaz keçirməyə çalışsalar da, yıblər.

Şəhər boyda malikanə aldı

ABŞ-ın və dünyanın ən zəngin iş adamlarından biri, milyarder Enos Stenli Kronke dünyanın ən böyük və ən bahalı malikanəsini satın alıb. Milli.az ABC-yə istinadən bildirir ki, ABŞ-ın Amerika Futbol Liqasındakı (NFL) "Los-Anceles Rams" klubunun, habelə İngiltərənin "Arsenal" klubunun səhmlərinin əksəriyyətinin sahibi olan 68 yaşlı Enos Kronke Texas ştatında yerləşən "W.T. Waggoner Ranch" rançosuna görə 725 milyon dollar ödəyib. Dünyanın ən böyük malikanəsi sayılan rançonun sahəsi Los-Anceles şəhəri boydadır. Ranço 6 rayon ərazisini əhatə edir. Enos Kronke və onun xanımı, "Walmart" supermarketlər şəbəkəsinin varislərindən biri Enn Uoltunun sahəsi 207 min hektarlıq rançonu satın almaları ilə bağlı rəsmi açıqlamaları hələ də yoxdur. Kronkenin 6,3 milyard, xanımının isə 4,9 milyard dollarlıq varidatı var. "W.T. Waggoner Ranch" rançosunda yüzlərlə ev, 20 kə-bəy düşərgəsi, yüzlərlə atçılıq ferması, 1020 mal-qara ferması, 300 min hektarlıq əkin sahələri, 1020 neft buru-ğu var. Texas ştatının şimal-qərbində, Uicito-Folsda, Vernondan cənubda, Red River çayının sahillərində yer-ləşən bu rançonun ilk sahibi Deniel Vaqonerdir. 1853-cü ildə Denielin qurduğu bu rançonu onun oğlu Uilyams To-mas Vaqoner 1889-cu ildə satmışdı.

320 kilo verdi

Səudiyyə Ərəbis-tanında yaşayan, bir müddət əvvəl qədər dünyanın ən kök adamı olan Xalid Muhsin Əl Şaeri bugün-lərdə yenidən yeriyə bil-di-yi üçün özünü dünya-nın ən şanslı adamı hesab edir. 17 yaşında ikən 610 kiloqram olan Shaeri 2013-cü ildən bəri xüsusi şəkildə müalicə edilir. Ri-yadda bir klinikada mü-alicə olunan Shaerinin 320 kilo arıqladığı açıq-lanıb.

Məlumat üçün bildirek ki, 24 yaşlı gəncin müalicə xərclərini 2015-ci ilin yan-var ayında ölən Kral Ab-dulla qarşılımışdı. O, 2013-cü ildə 30 nəfərlik bir qrupun köməyi ilə Ameri-kadan xüsusi olaraq gəti-rilmiş kranla vertolyota mindirilərək xəstəxanaya aparılmışdı.

QOÇ - Başqa-larının işinə mü-daxilə etməyin, xüsusən də hüquqi müs-təvidə və sənədlərlə bağlı məsələlərdə. Bunu bacar-sanız, günün ləzzətini ya-şaya biləcəksiniz. Nahar-dan sonra maddi irəliləyiş də gözlənilir.

BUGA - Diqqətli olun, çünki ulduzlar ətra-fınızda sizləri aldadanların artdığını bəyan edir. Başqa probleminiz olmayacaq. Bu gün ciddi gəliriniz gözlənilməsə də, büdcəniz boş qalmayacaq.

ƏKİZLƏR - İlk növbədə əsəblərinizi qoru-yun ki, qarşınızda duran problemləri həll et-məyə gücünüz çatсын. Həlli çətin görünən məsələlərə girişməyin. Göy qübbəsi büdcə-nizin artacağını mütləq sayır.

XƏRÇƏNG - Qarşınızda xoş bir gün durur. Məqsədlərinizə çatmaqda çətinliyiniz olma-yacaq. Amma uzaqda yaşayan qohumlarınız-la əlaqələri dərinləşdirin, ələlxusus da əgər onlardan xəstə olanı varsa.

ŞİR - Köhnə mübahisələrə, yarıtmaz tərəf-daşlarla haqq-hesab çürütməyə qayıtmayın. Əks təqdirdə, çoxsaylı uğursuzluqlarla rastlaşacağsınız. Yalnız böyük ideyalarınız barədə düşünün.

QIZ - Ulduzlar təvəqqe edir ki, bu gün heç kimə yalan vədlər verməyəsiz. Çünki xırda yanlışlıq sonrakı günlərdə sizə zərər yetirə bi-lər. Qarşılıqlı ünsiyyət zamanı eqoistlik etmə-yin. Həmiyə dəyər verin.

TƏRƏZİ - Fevralın sonrakı mərhələsi üçün görəcəyiniz işləri indidən götür-qoy edin. Ən azından gün ərzində zəkanız iti ola-caq, başınıza səmərəli ideyalar gələcək. Mü-qəddəs çağırışlara riayət edin.

ƏQRƏB - Aqressiv düşüncələri heç olma-sa bu günlük arxa plana atın. Göy qübbəsi ni-catınızın mərhəmətli və mülayimlikdən asılı olduğunu bildirir. Saat 17-dən sonra bütün təkliflərə "hə" deyın.

OXATAN - Pozulmuş enerjinizi bərpa et-mək üçün dini tövsiyələrə riayət edin, mü-qəddəs insanları və yerləri ziyarət edin. Fə-aliyyətdən daha çox mənəvi amillərə yer ayı-rın. Uzaq səfərlər də mümkündür.

OĞLAQ - Bu gün heç bir təhlükə yoxdur. Göy qübbəsi aldığınız bütün təkliflərə razılıq verməyinizi təvəqqe edir. Yalnız axşam saat-larında xırda mübahisələriniz mümkündür. Yəqin ki, təmkinli olacaqsınız.

SUTÖKƏN - Hiss olunur ki, bu həftə çox yorulmuşunuz. Ona görə də bugünkü fəali-yətinizi başa çatdırın kimi istirahət haqqında düşünün. Maddi durumunuz imkan versə, sə-fər də mümkündür.

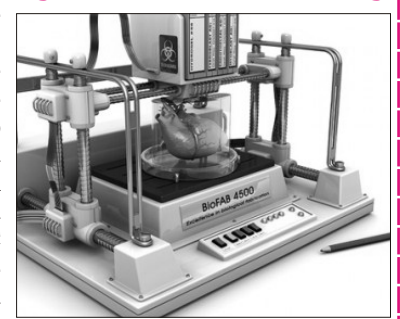

BALIQLAR - Gücünüzü lazımsız sahələrə sərf etməyin. Məhz bu səbəbdən vacib işləri-niz öz həllinə gecikir. Yaxşı olar ki, saat 11-dən etibarən özünüzdə təpər tapıb hərə-kətə keçəsiniz. Vaxt itirməyin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Süni insan orqanları yaradılacaq

Yaxın zaman-larda bir çox insan orqan-larını 3D-bi-oprinterində çap olunmuş orqanlarla əvəz etmək mümkün olacaq. Bunu Rusiya alimləri deyib. TACC agentliyinin məlu-matına görə, Rusiya istehsalı olan 3D-bi-oprinterində çap olunmuş qalxanvari vəz siçana implan-tasiya olunduqdan sonra tam normal işləyir və bütün la-zım olan hormonları ifraz edir. Alimlərin fikrinə görə, ya-xın 15 il ərzində böyrək, qaraciyər kimi orqanların "çap olunması" və bu orqanların insanlara transplantasiyası mümkün olacaq. Hazırda dünyada bioprinterlərdə çox uğurla dəri, sümüklər, oynaqlar çap olunur.

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.300

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.